

Grunder för fristående examen
YRKESEXAMEN FÖR DJURSKÖTARE
2009

Grunder för fristående examen
YRKESEXAMEN FÖR DJURSKÖTARE

2009

© Utbildningsstyrelsen 2009

Edita Prima Oy

Helsingfors 2009

ISBN 978-952-13-4225-7 (häft.)

ISBN 978-952-13-4226-4 (pdf)

26.8.2009

42/011/2009

Examenskommissionerna inom branschen
Arrangörerna av yrkesinriktad utbildning
och yrkesinriktad vuxenutbildning inom branschen
Läroavtalscentralerna

Giltighetstid: **Fr.o.m. 1.10.2009 tillsvidare**

Rätten att meddela föreskriften följer av:
L 631/1998 13 § 2 mom

Upphäver föreskrift
17.11.2000 nr 69/011/2000

Ändrar föreskrift
-

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR DJURSKÖTARE

Utbildningsstyrelsen har beslutat om grunderna för yrkesexamen djurskötare.
Examensgrunderna ska iakttas fr.o.m. 1.10.2009.
Examensprestationer som påbörjats innan föreskriftens i kraftträdande kan fullföljas
enligt grunderna av den 17.11.2000 nr 69/011/2000 t.o.m. 30.9.2011

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte
lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

När utbildning som förbereder för en fristående examen anordnas, beslutar utbildningsanordnaren om innehållet i utbildningen och ordnandet av utbildningen i enlighet med examensgrunderna. Den som deltar i utbildningen skall som en del av utbildningen beredas möjlighet att avlägga en fristående examen.

Generaldirektör TIMO LANKINEN
Timo Lankinen

Undervisningsråd JUHANI LAPIOLAHTI
Juhani Lapiolahti

INNEHÅLL

Kapitel 1

FRISTÅENDE EXAMINA	9
1 § Anordnande av fristående examina	9
2 § Avläggande av fristående examen.....	9
3 § Grunderna för fristående examen	9
4 § Personlig tillämpning i fristående examen	10
5 § Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen	10
6 § Betyg	10
7 § Utbildning som förbereder för fristående examen	11

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR DJURSKÖTARE.....	11
1 § Examensdelarna.....	11

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESSKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR DJURSKÖTARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN	13

DJURSKÖTARE PÅ KLINIKER:

1 Djurkunskap och djurskötsel	13
a) Krav på yrkesskicklighet	13
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	13
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	15
2 Åtgärder och laboratoriearbeten	15
a) Krav på yrkesskicklighet	15
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	15
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	18
3 Kundenservice och kommunikation	18
a) Krav på yrkesskicklighet	18
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	18
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	20

DJURSKÖTARE FÖR FÖRSÖKSDJUR:

4 Djurkunskap och djurskötsel	20
a) Krav på yrkesskicklighet	20
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	20
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	23
5 Åtgärder och laboratoriearbeten	23
a) Krav på yrkesskicklighet	23
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	23
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	25
6 Kundenservice och kommunikation	26
a) Krav på yrkesskicklighet.....	26
b) Mål och kriterier för bedömningen.....	26
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	27

DJURSKÖTARE I DJURPARKER:

7	Djurkunskap och djurskötsel	28
	a) Krav på yrkesskicklighet	28
	b) Mål och kriterier för bedömningen	28
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	30
8	Vård av levnadsmiljön och säkerhet	31
	a) Krav på yrkesskicklighet	31
	b) Mål och kriterier för bedömningen	31
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	33
9	Kundservice och kommunikation	33
	a) Krav på yrkesskicklighet	33
	b) Mål och kriterier för bedömningen	33
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	34

INNEHAVARE AV DJURPENSIONAT:

10	Djurkunskap och djurskötsel	35
	a) Krav på yrkesskicklighet	35
	b) Mål och kriterier för bedömningen	35
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	38
11	Kundservice och kommunikation	38
	a) Krav på yrkesskicklighet	38
	b) Mål och kriterier för bedömningen	38
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	40
12	Företagsverksamhet och marknadsföring	41
	a) Krav på yrkesskicklighet	41
	b) Mål och kriterier för bedömningen	41
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	44

DJURAFFÄRSINNEHAVARE ELLER DJURAFFÄRSEXPEDIT

13	Djurkunskap och djurskötsel	45
	a) Krav på yrkesskicklighet	45
	b) Mål och kriterier för bedömningen	45
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	48
14	Kundservice och försäljningsarbete	49
	a) Krav på yrkesskicklighet	49
	b) Mål och kriterier för bedömningen	49
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	51
15	Företagsverksamhet och marknadsföring	51
	a) Krav på yrkesskicklighet	51
	b) Mål och kriterier för bedömningen	51
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	55
16	Företagsamhet	55
	a) Krav på yrkesskicklighet	55
	b) Mål och kriterier för bedömningen	55
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	57

HUNDMASSÖR:

17	Hundmassage	57
	a) Krav på yrkesskicklighet	57
	b) Mål och kriterier för bedömningen	57
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	60
18	Kundservice och kommunikation	60
	a) Krav på yrkesskicklighet	60
	b) Mål och kriterier för bedömningen	60
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	62
19	Företagsverksamhet	62
	a) Krav på yrkesskicklighet	62
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	62
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	64

DJURTRÄNARE:

20	Djurkunskap och träning	65
	a) Krav på yrkesskicklighet	65
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	65
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	69
21	Kundservice och kommunikation	69
	a) Krav på yrkesskicklighet	69
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	69
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	70
22	Företagsverksamhet	71
	a) Krav på yrkesskicklighet	71
	b) Mål och kriterier för bedömningen.....	71
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	74

Bilaga

Beskrivning av yrket	75

Kapitel 1

FRISTÅENDE EXAMINA

1 § Anordnande av fristående examina

Examenskommissionerna som tillsätts av Utbildningsstyrelsen och består av representanter för arbetsgivare, arbetstagare, lärare och vid behov självständiga yrkesutövare ansvarar för anordnandet och övervakningen av fristående examina samt utfärdar examensbetyg. Examenskommissionerna gör ett avtal om anordnande av fristående examina med utbildningsanordnarna och vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser. Fristående examina kan inte anordnas utan giltigt avtal med examenskommissionen.

2 § Avläggande av fristående examen

Fristående examen avläggs genom att examinanderna vid examenstillfällena i praktiska arbetsuppgifter påvisar det kunnande som förutsätts i examensgrunderna. Varje examensdel ska bedömas skilt för sig. Bedömningen görs som ett samarbete mellan representanter för arbetsgivare, arbetstagare och undervisningssektorn. Inom branscher där det är vanligt med självständiga yrkesutövare tas även denna part i beaktande vid valet av bedömare. Bedömningen godkänns slutligen av examenskommissionen. Examensbetyg kan beviljas då examinanden har avlagt alla examensdelar som krävs med godkänt vitsord.

3 § Grunderna för fristående examen

I examensgrunderna fastställs vilka delar och eventuella kompetensområden som hör till examen, uppbyggnaden av examen, den yrkesskicklighet som krävs i de olika examensdelarna, bedömningsgrunderna (målen och kriterierna för bedömningen) samt sätten att påvisa yrkesskicklighet.

En examensdel utgör ett delområde inom yrket som går att avskilja från den naturliga arbetsprocessen till en självständig helhet som kan bedömas. Kraven på yrkesskicklighet som beskrivs i de olika examensdelarna koncentrerar sig på de centrala funktionerna och verksamhetsprocesserna inom yrket samt på yrkespraxis inom den aktuella branschen. De omfattar även färdigheter som allmänt behövs i arbetslivet, till exempel sociala färdigheter.

Målen och kriterierna för bedömningen är härledda ur kraven på yrkesskicklighet. Målen för bedömningen anger de kunskapsområden som man vid bedömningen fäster särskild vikt vid. Definitionen av dessa mål underlättar också bedömningen av den aktuella arbetsprocessen. Bedömningen ska täcka alla de mål för bedömning som beskrivs i examensgrunderna. Kriterierna för bedömningen bestämmer den kvalitativa och kvantitativa nivån på en godkänd prestation.

Sätten att påvisa yrkesskicklighet innehåller preciserande anvisningar om avläggandet av examen. Yrkesskickligheten påvisas i allmänhet i autentiska arbetsuppgifter. Sätten att påvisa yrkesskicklighet kan innehålla direktiv för bl.a. hur en examensprestation vid behov kan kompletteras så att alla krav på yrkesskicklighet blir beaktade.

4 § Personlig tillämpning i fristående examen

Utbildningsstyrelsen har utfärdat en särskild föreskrift om personlig tillämpning.

5 § Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen

Vid bedömning av yrkesskickligheten är det viktigt att ingående och noggrant granska hur examinanderna visar att de kan det som examensgrunderna förutsätter i kraven på yrkesskicklighet för den aktuella examensdelen. Vid bedömningen tillämpas de bedömningskriterier som fastställts i examensgrunderna. Bedömarna ska mångsidigt använda sig av olika och i första hand kvalitativa bedömningsmetoder. Används endast en metod, blir resultatet inte nödvändigtvis tillförlitligt. Vid bedömningen beaktas bransch- och examensspecifika särdrag i enlighet med examensgrunderna. Om examinanderna har tillförlitliga utredningar om tidigare påvisat kunnande, granskar bedömarna hur de motsvarar kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna. Bedömarna föreslår för examenskommissionen att kunnandet erkänns som en del av examensprestationen. Examenskommissionen fattar det slutliga beslutet om erkännande av tidigare påvisat kunnande som tillförlitligt utretts.

Bedömning av yrkesskicklighet är en process där insamling av bedömningsmaterial och dokumentering av bedömning spelar en viktig roll. Representanter för arbetslivet och lärare gör på trepartsbasis en noggrann och mångsidig bedömning. Examinanderna ska klart och tydligt få veta hur bedömningsgrunderna tillämpas i deras eget fall. De ska också ges möjlighet att själva bedöma sina prestationer. Examensarrangören gör upp ett bedömningsprotokoll över examensprestationen för den aktuella examensdelen som undertecknas av bedömarna. Till en bra bedömningsprocess hör också att efter detta ge examinanderna respons på prestationerna. Det slutliga bedömningsbeslutet fattas av examenskommissionen.

Bedömare

De personer som bedömer examinandernas yrkesskicklighet ska ha god yrkeskunskap inom det aktuella området. Examenskommissionen och examensarrangören kommer överens om bedömarna i avtalet om anordnande av fristående examen.

Rättelse av bedömning

Examinanderna kan inom lagstadgad tid anhålla om rättelse av bedömning av den examenskommission som ansvarar för den aktuella examen.

En skriftlig begäran om rättelse riktas till examenskommissionen. Examenskommissionen kan efter att ha hört bedömarna besluta om en ny bedömning. Det går inte att genom besvär anhålla om ändring av examenskommissionens beslut som gäller rättelse av bedömning.

6 § Betyg

Examenskommissionen beviljar examensbetyg och betyg för en eller flera avlagda examensdelar. Betyg över deltagande i förberedande utbildning ges av utbildningsanordnaren. Utbildningsstyrelsen har utfärdat direktiv om vilka uppgifter som ska framgå ur betyg för fristående examina, utbildning som förbereder för fristående examen och läroavtalsutbildning.

Betyg för en eller flera examensdelar ges på begäran. Examensbetyget, liksom betyget för en eller flera avlagda examensdelar, undertecknas av en representant för examenskommissionen och en representant för examensarrangören.

En anteckning om avlagd fristående examen i ett av Utbildningsstyrelsen godkänt yrkesbevis är ett intyg över avlagd examen som är jämförbart med ett examensbetyg. Examensarrangören skaffar och undertecknar yrkesbeviset. Yrkesbeviset är avgiftsbelagt för examinandan.

7 § Utbildning som förbereder för fristående examen

Det går inte att ställa förhandsvillkor i fråga om utbildning för dem som deltar i fristående examina. Examina avläggs ändå huvudsakligen i samband med förberedande utbildning.

Förberedande utbildning ska anordnas i enlighet med examensgrunderna. Utbildningen och examenstillfällena ska planeras utgående från examensdelarna. Den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen ska ges möjlighet att delta i examenstillfällena och avlägga fristående examen som en del av utbildningen.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR DJURSKÖTARE

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för djurskötare innehåller sju (7) inriktningsalternativ. För att avlägga examen krävs godkända prestationer i följande examensdelar angivna enligt inriktningsalternativ:

Djurskötare på kliniker:	Djurkunskap och djurskötsel Åtgärder och laboratoriearbeten Kundservice och kommunikation
Djurskötare för försöksdjur:	Djurkunskap och djurskötsel Åtgärder och laboratoriearbeten Kundservice och kommunikation
Djurskötare i djurparker:	Djurkunskap och djurskötsel Vård av levnadsmiljön och säkerhet Kundservice och kommunikation
Innehavare av djurpensionat:	Djurkunskap och djurskötsel Kundservice och kommunikation Företagsverksamhet och marknadsföring
Djuraffärsinnehavare eller djuraffärsexpedit:	Djurkunskap och djurskötsel Kundservice och försäljningsarbete Företagsverksamhet och marknadsföring Företagsamhet

Examensdelarna Företagsverksamhet och marknadsföring samt Företagsamhet är sinsemellan alternativa.

Hundmassör: Hundmassage
Kundservice och kommunikation
Företagsverksamhet

Djurtränare: Djurkunskap och träning
Kundservice och kommunikation
Företagsverksamhet

Kapitel 3

KRAV PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR DJURSKÖTARE OCH GRUNDER FÖR BEDÖMNINGEN

För varje examensdel anges först kravet på yrkesskicklighet a) och därefter ett eller flera föremål för bedömningen. Föremålen för bedömningen har härletts från kravet och skrivs i kursiv stil. Sist anges kriterierna, på basis av vilka kravet på yrkesskicklighet uppfylls. Punkt b) innehåller föremålen och kriterierna för bedömningen.

INRIKTNINGSALTERNATIV **DJURSKÖTARE PÅ KLINIKER**

1 § Djurkunskap och djurskötsel

---

a) Examinanderna kan beskriva sällskapsdjurens normala levnadslopp från befruktning till död.

b) *Kännedom om djurens levnadslopp*

Examinanderna

- kan bilda sig en uppfattning om det normala levnadsloppet för de vanligaste sällskapsdjuren, som hundar, katter, kaniner och gnagare, inklusive levnadsloppets olika faser samt kan beskriva de viktigaste händelserna i faserna.

a) Examinanderna har kännedom om grunderna i allmän biologi och har en helhetssyn på djurens specifika biologiska drag.

b) *Kännedom om grunderna i djurens anatomi, fysiologi, biologi och fortplantningsbiologi*

Examinanderna

- kan djurens grundläggande biologi så väl att de kan redogöra för de vanligaste sällskapsdjurarternas uppbyggnad, fysiologiska kroppsfunktioner och fortplantning samt de artspecifika dragen i fråga om dessa
- kan beakta de förändringar som sker under ett djurs normala livsfaser och hur dessa förändringar påverkar djurets välbefinnande samt skötseln och utfodringen av djuret.

a) Examinanderna känner till hur djuren beter sig och kan hantera dem.

b) *Kännedom om djurens beteende*

Examinanderna

- känner till hur de djurarter som hålls som sällskapsdjur normalt beter sig och kan identifiera ett avvikande beteende
- kan tillämpa sina kunskaper om beteendet vid vård av en djurpatient och kan bereda sig på djurs överraskande reaktioner i olika vårdssituationer och miljöer
- kan i sitt arbete beakta säkerhetsaspekterna så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara

Förmåga att hantera djur

Examinanderna

- kan principerna för hur sällskapsdjur ska hanteras så väl att de kan hantera dem enligt djurarten i olika situationer
- kan välja och använda för arten lämpliga och säkra sätt att hålla fast och transportera djur samt använda tvångsåtgärder
- kan hantera djur konsekvent, lugnt och genomtänkt, och förhållandet till djuren vilar på en sund och etiskt hållbar grund
- kan sörja för en djurpatients patientsäkerhet under transport och i en klinisk vårdmiljö.

- a) Examinanderna behärskar djurgruppernas krav på föda och miljö och kan sköta utfodringen och sörja för djurens välbefinnande.

Utfodring av djur

Examinanderna

- kan redogöra för sällskapsdjurens artspecifika näringsbehov
- kan sörja för att sällskapsdjuren utfodras näringsmässigt korrekt
- känner till allmänt använda specialdieter för djurpatienter.

Kännedom om miljökrav och behärskande av djurens välbefinnande

Examinanderna

- kan redogöra för de artspecifika miljökraven vad gäller sällskapsdjur och beaktar kraven vid vårdåtgärder och i andra situationer
- kan fästa uppmärksamhet vid förändringar i den normala brunstcykeln och dräktigheten hos ett djur samt vid djurfödslar och rapportera om förändringarna
- har kännedom om åtgärderna i samband med betäckning och kan assistera vid djurfödslar och skötsel av nyfödda djur.

- a) Examinanderna kan de grundläggande frågorna inom klinisk undersökning och vård och kan assistera vid vårdåtgärder.

Kännedom om klinisk undersökning och vård samt assistans vid vårdåtgärder

Examinanderna

- är så väl insatta i undersökning och vård av sällskapsdjur att de i gott samarbete kan assistera en veterinär vid vårdåtgärder
- kan fästa uppmärksamhet vid förändringar i djurens grundläggande hälsotillstånd och beteende både utifrån information från kunder och utifrån egna observationer
- kan identifiera sjukdomssymtom och berätta om sina observationer
- kan göra en helhetsmässig bedömning av en situation och av djurets tillstånd och försöker handla rätt i vårdsituationer
- kan utifrån insamlad förhandsinformation och egna observationer bedöma hur snabbt en djurpatient behöver vård.

a) Examinanderna följer författningar och bestämmelser, kan använda de maskiner och apparater som är vanliga inom branschen och kan beakta arbetarskydds- och miljöfaktorer.

Kännedom om författningar och bestämmelser

Examinanderna

- kan redogöra för de bestämmelser som grundar sig på djurskyddslagstiftningen och beakta dem i sitt arbete
- följer i sitt arbete de stadganden och föreskrifter som gäller djurs resor
- känner till lagen om medicinsk behandling av djur och beaktar den vid överlåtande av läkemedel till djurägaren
- kan funktionsprinciperna för de maskiner och apparater som används i arbetet och kan använda dem så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara
- kan identifiera arbetarskyddsrisiker och i sitt arbete beakta dessa samt föreskrifterna om arbetarskydd
- har avlagt FHj1-kursen (grundkursen i första hjälpen) och har ett gällande intyg över att den är avlagd
- iakttar principerna för hållbar utveckling i sitt arbete.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställningar och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

2 § Åtgärder och laboriearbeten

---

a) Examinanderna kan grunderna i mikrobiologi och parasitlära. De har kännedom om grunderna i djurpatologi, de vanligaste djursjukdomarna och de smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur.

b) Kännedom om grunderna i mikrobiologi, parasitlära och djurpatologi samt kunskaper om sjukdomar
Examinanderna

- är så väl insatta i grunderna i mikrobiologi och i patologin för sällskapsdjur samt i parasitlära att de kan tillämpa sina kunskaper i praktiskt arbete
- beaktar i sitt arbete de faktorer som inverkar på förebyggandet av smittsamma sjukdomar och kan tillämpa sina kunskaper om djursjukdomar när det gäller smittsamma sjukdomar som är gemensamma för djur och människor, s.k. zoonoser.

a) Examinanderna kan ta laboratorieprov och analysera dem.

b) Provtagning och utförande av analyser

Examinanderna

- kan ta de vanligaste laboratorieproven och utföra analyser av dem enligt instruktioner, exempelvis med hjälp av testremsor och mikroskop
- kan redogöra för de vanligaste felkällorna när det gäller felkällor som beror på provtagningsituationen och laboratoriearbetet, kan undvika dem och rapportera felen
- kan preparera laboratorieprov för avsändning och transport.

a) Examinanderna kan grunderna i diagnostisk skanning och de vanligaste metoderna och kan utföra de vanligaste åtgärderna på ett säkert sätt.

b) Utförande av åtgärder vid diagnostisk skanning

Examinanderna

- kan assistera vid åtgärder som utförs vid diagnostisk skanning
- kan utföra de vanligaste åtgärderna vid diagnostisk skanning enligt instruktionerna, exempelvis nativ thorax- och abdomenröntgenfotografering
- känner till hur strålning påverkar olika vävnader och kan förklara riskerna med strålning
- kan använda och underhålla apparater och hjälpmedel som används vid åtgärder
- beaktar arbetarskyddsfaktorer och kan skydda sig själv, patienten och den assisterande personalen under en strålningsundersökning.

a) Examinanderna är insatta i grunderna i perioperativ vård och instrumentvård. Examinanderna behärskar de hygieniska, aseptiska och sterila arbetssätten och kan beakta de krav som en situation och en vårdåtgärd ställer.

b) Kännedom om principerna för perioperativ vård

Examinanderna

- kan göra patienten i ordning för en kirurgisk åtgärd
- behärskar de vanligaste arbetssätten i operationssalar och arbetar lugnt och konsekvent i operationssalen
- kan assistera en veterinär vid arbete i operationssalen och kan övervaka anestesi samt rapportera om förändringar under anestesi
- kan följa instruktionerna vid åtgärderna i samband med patientens uppvaknande samt medicineringen och sårvården efter ingreppet och kan rapportera om förändringar som inträffar i djurets tillstånd.

b) Instrumentvård

Examinanderna

- identifierar de vanligaste instrumenten, kan förpacka dem inför sterilisering och öppna en steril förpackning
- kan tvätta, underhålla och desinficera verktyg och sterilisera instrument både ett i sänder och ihopsamlade i förpackningar
- kan klä sig korrekt för arbete i en operationssal och assistera vid sterilt arbete
- kan iaktta en god handhygien och välja rätta medel och arbetssätt för borttagning av olika fläckar samt för rengöring och desinficering av ytor
- iakttar god aseptik i sitt arbete.

a) Examinanderna kan grunderna i läkemedelsbehandling vid vård av en djurpatient.

b) Kännedom om och dosering av läkemedel

Examinanderna

- följer lagstiftningen om användning och överlåtelse av läkemedel och den bokföring som lagen kräver
- kan beskriva skillnaden mellan receptbelagd medicin och medicin som fås utan recept
- behärskar förvaringen, lagerföringen samt destrueringen av läkemedel som blivit gammal vid överlåtande av läkemedel till djurägaren redogöra för eventuella biverkningar samt för frågor som bör beaktas vid basvården av patienten kan redogöra för de vanligaste läkemedelsformerna och ge en djurpatient läkemedelspreparat oralt och i form av olika typer av lokal behandling
- kan ge mediciner i form av injektioner under hud och i en muskel enligt veterinärens instruktioner.

a) Examinanderna kan utföra uppgifterna vid smärtlindring och anestesi samt vid avlivning av djur.

b) Smärtlindring, anestesi och avlivning av djur

Examinanderna

- lägger märke till smärta hos en patient och kan rapportera om det till veterinären
- kan avlägsna smärta hos ett djur enligt instruktionerna
- kan assistera när man lugnar ner ett djur och utför anestesi och kan under handledning lugna ner ett djurkänner till humana avlivningsmetoder och kan assistera vid avlivning av ett djur
- identifierar kännetecknen på att ett djur är dött
- kan visa empati mot kunden vid avlivning.

a) Examinanderna beaktar miljöaspekter i sitt arbete.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanderna

- känner till miljölagstiftningen så väl att de kan iaktta lagstiftningen samt principerna om hållbar utveckling, exempelvis genom att sortera avfall och sända dem för vidarebehandling.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställningar och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

3 § Kundenservice och kommunikation

---

a) Examinanderna behärskar kundservice.

b) Färdigheter i kundservice

Examinanderna

- behärskar principerna för kundservice så väl att de kan uppträda naturligt och vänligt vid kundservice samt uppföra sig väl och följa företagets verksamhetsprinciper
- behärskar olika kundservicesituationer och kan lösa problem som uppkommer
- kan samarbeta med veterinären vid kundservice
- kan ge service även på ett annat språk än sitt modersmål.

a) Examinanderna kan instruera kunderna i frågor som rör djurhållning och djurskötsel.

b) Färdigheter i att instruera kunder

Examinanderna

- kan ge instruktioner om åtgärder som gäller djurskötsel och grundläggande hälsovård samt förebyggande av smittsamma sjukdomar
- kan ge råd om näring och utfodring samt de vanligaste specialdieterna
- kan ge kunden handledning i frågor som gäller djurens normala brunstcykel, betäckning, djurfödslar och vård av nyfödda djur samt ge råd om den vård som krävs vid en sjukdom eller efter ett speciellt ingrepp
- kan berätta för kunden om humana metoder för avlivning av djur och om själva avlivningen samt ge råd om frågor som rör kremering och begravning av ett dött djur.

a) Examinanderna kan rapportera och utföra försäljningsarbete.

b) Rapporteringsfärdigheter

Examinanderna

- har basfärdigheter i informationsteknik och kan använda e-post, Internet och branschens applikationsprogram
- utför tidsbeställning, bokföring och rapportering omsorgsfullt och noggrant.

b) Försäljningsarbete

Examinanderna

- kan redogöra för de tjänster och produkter som ingår i företagets utbud
- kan sälja tjänster och produkter samt hålla och komplettera produktlager
- kan använda apparater för betalningsrörelse samt behärskar användningen av betalningsmedlen och beaktar säkerhets- och riskfaktorerna i anknytning till dem
- är ekonomisk i sitt arbete.

a) Examinanderna är företagsamma, kan skaffa information och har samarbetsförmåga.

b) Intern företagsamhet

Examinanderna

- är serviceinriktade och följer företagets värderingar och serviceidé
- kan summariskt förklara hur företagets avkastning uppkommer, vilka kostnader verksamheten medför samt vad lönsamhet är och hur man kan inverka på den
- är ansvarsfulla i sitt arbete och medvetna om vilken betydelse den egna arbetsinsatsen har för företagets verksamhet
- kan ge kunderna en positiv bild av företaget genom att uppträda oklanderligt och genom den information som de ger om företaget
- kan utveckla sitt arbetssätt
- kan redogöra för principerna för kvalitetssystem.

b) Informationssökning

Examinanderna

- kan skaffa information från olika informationskällor, exempelvis från facktidningar, informationsnätverk och fortbildningsdagar, och kan utnyttja den vid upprätthållande och utveckling av sin yrkesskicklighet
- kan redogöra för kraven på yrkesskicklighet inom sin bransch och förstår det egna kunnandet i relation till kraven.

b) Samarbetsförmåga

Examinanderna

- följer arbetsplatsens anvisningar och regler samt sekretessbestämmelserna
- vet hur människorelationer och välbefinnande inverkar på verksamhetens resultat och är medvetna om att de själva har en central roll i fråga om detta
- kan samarbeta i en grupp och i olika interaktionssituationer
- är medvetna om den egna rollen i det multiprofessionella arbetslaget och kan planmässigt upprätthålla och utveckla den egna yrkesskickligheten.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställningar och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

INRIKTNINGSALTERNATIV **DJURSKÖTARE FÖR FÖRSÖKSDJUR**

4 § Djurkunskap och djurskötsel

A) Examinanderna kan beskriva försöksdjurens normala levnadslopp från befruktning till död.

b) Kännedom om försöksdjurens levnadslopp

Examinanderna

- kan bilda sig en uppfattning om det normala levnadsloppet för försöksdjurarter, exempelvis gnagare, kaniner, hundar, grisar och får samt fiskar, så att de känner till de olika faserna i det och kan beskriva de viktigaste händelserna i dem.

a) Examinanderna kan grunderna i allmän biologi och har en helhetssyn på försöksdjurens specifika biologiska drag.

b) Kunskaper i djurens anatomi, fysiologi, biologi och fortplantningsbiologi

Examinanderna

- har tillräckliga kunskaper i djurens grundläggande biologi, vilket innebär att de känner till de vanligaste försöksdjurens uppbyggnad, organismens fysiologiska funktioner samt fortplantningen och de artspecifika dragen i fråga om dessa
- kan vid skötseln av djur beakta de förändringar som sker i ett djurs normala livsfaser och hur dessa förändringar påverkar djurets välbefinnande och skötseln av djuret.

a) Examinanderna känner till hur försöksdjur betar sig och kan hantera dem.

b) Kännedom om djurens beteende

Examinanderna

- känner till hur försöksdjuren normalt betar sig och kan identifiera ett avvikande beteende
- kan tillämpa sina kunskaper om djurens beteende vid skötsel av försöksdjur och kan bereda sig på djurs överraskande reaktioner i olika situationer och miljöer
- kan i sitt arbete beakta säkerhetsaspekterna så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara

b) Förmåga att hantera djur

Examinanderna

- kan de artspecifika principerna för hur försöksdjur ska hanteras så väl att de kan hantera djuren enligt djurarten i olika situationer
- kan välja och använda för arten lämpliga och säkra sätt att hålla fast och transportera djur samt använda tvångsätgärder
- kan hantera djur konsekvent, lugnt och genomtänkt, och förhållandet till djuren vilar på en sund och etiskt hållbar grund.

a) Examinanderna behärskar metoder med vilka djurarter produceras samt kan grunderna i upprätthållandet av djurbestånd med olika arvsmassa.

b) Kännedom om metoder med vilka försöksdjurarter produceras och behärskande av de metoder med vilka djurbestånd upprätthålls

Examinanderna

- kan de vanligaste produktionsmetoderna i fråga om olika försöksdjurarter
- behärskar de grundläggande frågorna vid produktion och upprätthållande av olika djurbestånd, exempelvis bestånd med inre och yttre befruktning
- känner till de olika faserna i djurens brunstcykel, dräktighet och födslar
- behärskar de åtgärder som utförs vid avel och identifierar de djur som är dräktiga
- kan fastställa könet på djur av olika arter och åldrar
- kan redogöra för de vanligaste sätten att skapa genmodifierade djurbestånd
- kan redogöra för de specialkrav som gäller upprätthållande och produktion av genmodifierade bestånd och kan följa de givna instruktionerna för att producera djur med önskad arvsmassa.

a) Examinanderna behärskar djurgrupperns krav på föda och miljö och kan sköta utfodringen och sörja för djurens välbefinnande.

b) Utfodring

Examinanden

- kan redogöra för försöksdjurens artspecifika näringsbehov
- kan sörja för att djuren utfodras näringsmässigt korrekt
- behärskar de artspecifika utfodringsätten.

b) Kännedom om miljökrav och trygghet av djurens välbefinnande

Examinanderna

- kan redogöra för försöksdjurens artspecifika behov vad gäller levnadsmiljö
- känner till myndigheternas föreskrifter vad gäller försöksdjurens levnadsmiljö
- är medvetna om vilken betydelse försöksdjurens levnadsmiljö har på resultaten i djurförsök
- iakttar kraven vid djurskötsel och i andra situationer.

a) Examinanderna behärskar skötseln och arbetsätten vad gäller djurens levnadsmiljö

b) Behärskande av skötseln och arbetsätten gällande djurens levnadsmiljö

Examinanderna

- är medvetna om hygienens betydelse och kan se till att försöksdjurens levnadsmiljö är ren och kan sörja för ordning och renlighet i arbetsmiljön
- kan redogöra för olika metoder med vilka djur kan isoleras mikrobiologiskt från den övriga miljön och behärskar arbetsätt som används i dessa metoder
- kan ta emot, lagra och korrekt använda utrustning som behövs vid djurskötsel, som rutinerna vid användning av foder, torrströ och tvättmedel och vid kvalitetskontrollen
- kan övervaka förhållandena i levnadsmiljön och omedelbart rapportera om brister som de observerar.

a) Examinanderna följer författningar och bestämmelser samt etiska principer.

b) Iakttagande av författningar, bestämmelser och etiska principer

Examinanderna

- kan i sitt arbete tillämpa de författningar och bestämmelser som gäller skydd och skötsel av försöksdjur samt djurförsök
- kan de etiska principerna inom branschen och följer dem i sitt arbete
- kan redogöra för betydelsen av användning av försöksdjur och avsikten med djurförsök.

a) Examinanderna kan använda de maskiner och apparater som behövs inom branschen samt beakta arbetarskydds- och miljöaspekterna.

b) Färdigheter i att använda maskiner och apparater samt beaktande av arbetarskydd

Examinanderna

- kan funktionsprinciperna för de maskiner och apparater som används i arbetet och kan använda dem samt de kemikalier som behövs så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara
- kan identifiera farliga situationer och arbetarskyddsrisiker och i sitt arbete beakta dem och föreskrifterna om arbetarskydd
- kan redogöra för hälsorisker som djur är utsatta för, som risken för att få allergi
- har avlagt FHj1-kursen (grundkursen i första hjälpen) och har ett gällande intyg över att den är avlagd.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanderna

- iakttar principerna om hållbar utveckling.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställningar och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

5 § Åtgärder och laborariearbeten

---

a) Examinanderna kan grunderna i mikrobiologi och parasitlära. De har kännedom om grunderna i djurpatologi, de vanligaste djursjukdomarna och de smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur.

b) Kännedom om mikrobiologi, parasitlära, patologi och sjukdomar i fråga om försöksdjur

Examinanderna

- är insatta i grunderna i mikrobiologi och parasitlära vad gäller försöksdjur, kan redogöra för de mekanismer genom vilka sjukdomar och parasiter sprider sig och kan tillämpa sitt kunnande i praktiska arbetssituationer
- behärskar grunderna i mikrobiologisk klassificering och hälsokontroll
- är medvetna om vilken betydelse djurens hälsomässiga kvalitet har för forskningen och kan arbeta så att försöksdjurens goda kvalitet bibehålls
- är så väl insatta i grunderna i patologin i fråga om försöksdjur att de kan redogöra för de vanligaste sjukdomarna samt de smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människan och djuren, s.k. zoonoser.

b) Identifiering av förändringar i försöksdjurens hälsotillstånd och beteende

Examinanderna

- kan fästa uppmärksamhet vid förändringar i försöksdjurens grundläggande hälsotillstånd och normala beteende och kan identifiera ett djur som är i dålig form
- kan omedelbart berätta om sina observationer och rapportera observerade förändringar i djurets hälsotillstånd eller beteende.

a) Examinanderna behärskar grunderna i instrumentvård samt hygieniska, aseptiska och sterila arbetsätt.

b) Färdighet i instrumentvård

Examinanderna

- behärskar de basuppgifter som utförs vid vård av instrument som används vid vård och undersökning av försöksdjur, exempelvis rengöring av instrument och testning av djurvågarnas tillförlitlighet.

b) Hygieniskt, aseptiskt och sterilt arbete

Examinanderna

- kan arbeta hygieniskt
- kan använda olika metoder för desinficering och sterilisering på ett säkert och riktigt sätt, exempelvis späda ut desinficeringsmedel enligt anvisningarna.
- kan principerna för aseptiskt och sterilt arbete och kan under handledning arbeta aseptiskt och sterilt.

a) Examinanderna kan assistera vid olika åtgärder och behärskar de vanligaste åtgärderna vid djurförsök.

b) Assistans vid åtgärder och undersökningar

Examinanderna

- kan i gott samarbete assistera forskare vid åtgärder, exempelvis genom att hålla fast djuret
- behärskar de vanligaste åtgärderna som görs på försöksdjur, som dosering av ämnen oralt, under skinnet, i en muskel, i bukhålan och i en ven.
- kan korrekt ta blod-, vävnads-, avförings- och urinprov på de försöksdjur som de sköter
- kan övervaka och på ett tillförlitligt sätt anteckna djurets förbrukning av näring och dricksvatten samt mängden urin och avföring, exempelvis i en metabolismbur
- kan redogöra för de vanligaste sätten att märka djur och kan märka de djur som de sköter
- kan följa anvisningarna vid enkla behandlingar av laboratorieprov, som centrifugering och avskiljande av serum, och de har kännedom om felkällorna vid dessa åtgärder.

a) Examinanderna känner till de grundläggande frågorna vad gäller smärtlindring och narkos samt pre- och postoperativ vård av djur. De behärskar humana sätt att avliva djur.

b) Smärtlindring och anestesi

Examinanderna

- lägger märke till smärta och försämring av det allmänna tillståndet hos ett djur och kan rapportera om det omedelbart
- kan avlägsna smärta hos ett djur enligt instruktionerna
- kan korrekt sköta läkemedelsbokföring och förvaring av läkemedel samt lagerföring och destruering av läkemedel som blivit gamla
- kan enligt anvisningar sköta om förberedelserna för ett djur som skall genomgå ett ingrepp, exempelvis ha djuret att fasta
- kan de grundläggande frågorna i fråga om anestesi och olika anestesimetoder, som inhalerings- och injektionsanestesi, och kan enligt anvisningarna sörja för anestesi för de försöksdjur som de sköter

- kan kontrollera att anestesi är tillräckligt djup och övervaka de förändringar som sker hos djuret under anestesi samt rapportera om dem
- kan efter ett ingrepp övervaka uppvaknandet och se till att djuret mår bra, exempelvis kontrollera djurets temperatur och sköta medicineringen enligt anvisningarna.

b) Avlivning av djur

Examinanderna

- kan redogöra för de humana avlivningsmetoderna för de vanligaste försöksdjursarterna
- behärskar de humana avlivningsmetoderna när det gäller de försöksdjursarter som de sköter och kan välja den metod som är lämplig i situationen i fråga
- identifierar kännetecknen på att ett djur är dött.

a) Examinanderna behärskar rutinerna vid mottagning, avsändning och transport av försöksdjur.

b) Kännedom om mottagning och avsändning av försöksdjur samt transportrutinerna

Examinanderna

- behärskar rutinerna vid mottagning, avsändning och transport av de försöksdjur som de sköter så väl att de kan förbereda och förpacka djuren för avsändning, ta emot de djur som kommer till anstalten samt utföra avsändnings- och mottagningskontroller
- kan ordna och övervaka karantäner för ankommande djur
- är medvetna om betydelsen av att djuren får tillräckligt med tid för aklimatisering.

a) Examinanderna beaktar miljöaspekter i sitt arbete.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanderna

- känner till miljölagstiftningen så väl att de kan iaktta lagstiftningen samt principerna om hållbar utveckling, exempelvis sortera avfall och sända dem för vidarebehandling.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställningar och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

6 § Kundservice och kommunikation

---

a) Examinanderna behärskar kundservice.

b) Färdigheter i kundservice

Examinanderna

- behärskar principerna för kundservice så väl att de kan uppträda naturligt och vänligt vid kundservice samt uppföra sig väl och följa företagets verksamhetsprinciper
- klarar av olika kundservicesituationer och kan lösa problem som kommer emot
- kan ge service även på ett annat språk än sitt modersmål.

a) Examinanderna kan ge kunder instruktioner och hålla kontakt med dem.

b) Förmåga att ge kunder instruktioner

Examinanderna

- kan instruera kunder i fråga om anskaffning och upprätthållande av försöksdjur samt informera om vilka andra tjänster enheten erbjuder
- kan informera om sin enhets verksamhet och instruera kunderna i att arbeta i enlighet med enhetens rutiner
- kan ta kontakt exempelvis med forskare i frågor som gäller försöksdjur
- vet vilka intressentgrupperna är och kan samarbeta till exempel med lokalvärderna och dem som transporterar djur och tillbehör.

a) Examinanderna behärskar djurbokföringen och rapporteringen samt användningen av informationsteknik.

b) Färdigheter i bokföring, rapportering och användning av informationsteknik

Examinanderna

- kan utföra sitt arbete i enlighet med enhetens kvalitetssystem
- kan redogöra för vilka krav lagstiftningen ställer på övervakning och bokföring av verksamheten på en institution där försöksdjur används samt omsorgsfullt och noggrant utföra de uppgifter som ingår i enhetens övervakning och bokföring
- har basfärdigheter i informationsteknik och kan använda e-post, Internet och branschens applikationsprogram

a) Examinanderna är företagsamma, kan skaffa information och har samarbetsförmåga.

b) Intern företagsamhet

Examinanderna

- är serviceinriktade i sitt arbete och följer institutionens värderingar och verksamhetsidé
- kan summariskt förklara hur företagets avkastning uppkommer, vilka kostnader verksamheten medför samt vad lönsamhet är och hur man kan inverka på den
- är ansvarsfulla och arbetar ekonomiskt samt är medvetna om vilken betydelse den egna arbetsinsatsen har för organisationens verksamhet
- kan ge kunderna en positiv bild av organisationen genom att uppträda oklanderligt och genom den information som de ger om organisationen
- kan utveckla sitt arbetssätt.

b) Informationssökning

Examinanden

- kan skaffa information från olika informationskällor, exempelvis från facktidningar och informationsnätverk, och kan utnyttja den vid upprätthållande och utveckling av sin yrkesskicklighet
- kan redogöra för kraven på yrkesskicklighet inom den egna branschen och bedöma det egna kunnandet i relation till kraven.

b) Samarbetsförmåga

Examinanderna

- följer arbetsplatsens anvisningar och regler samt sekretessbestämmelserna
- vet hur människorelationer och välbefinnande inverkar på verksamhetens resultat och är medvetna om att de själva har en central roll i detta
- kan samarbeta i en grupp och i olika interaktionssituationer
- är medvetna om den egna rollen i det multiprofessionella arbetslaget och kan planmässigt upprätthålla och utveckla den egna yrkesskickligheten.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

7 § Djurkunskap och djurskötsel

---

a) Examinanderna kan beskriva djurparksdjurens normala levnadslopp från befruktning till död.

b) Kännedom om djurparksdjurens levnadslopp

Examinanderna

- kan bilda sig en uppfattning om det normala levnadsloppet för de vanligaste arterna av djurparksdjur, som däggdjur, fåglar, kräddjur, groddjur, fiskar och ryggradslösa djur, så att de känner till de olika faserna och kan beskriva de viktigaste händelserna i faserna.

a) Examinanderna kan grunderna i allmän biologi och har en helhetssyn på djurparksdjurens specifika biologiska drag.

b) Kunskaper i djurens anatomi, fysiologi, biologi och fortplantningsbiologi

Examinanden

- kan det väsentligaste i fråga om djurens grundläggande biologi så väl att de kan redogöra för uppbyggnaden, de fysiologiska kroppsfunctionerna och fortplantningen samt de artspecifika dragen i fråga om dessa när det gäller de arter av djurparksdjur som de sköter
- kan redogöra för de förändringar som sker under de normala livsfaserna hos de djurarter som de sköter och hur dessa förändringar påverkar djurens välbefinnande samt skötseln och utfodringen av djuren.

a) Examinanderna kan grunderna i djursystematik, ekologi och etologi, evolution samt djurgeografi.

b) Kännedom om grunderna i djursystematik, ekologi, etologi och evolution samt djurgeografi

Examinanderna

- kan de grundläggande begreppen och frågorna inom djursystematik, ekologi, etologi och evolution samt djurgeografi så väl att de kan utnyttja sina kunskaper i arbetet.

a) Examinanderna behärskar djurparksdjurens krav på näring och kan sköta deras utfodring och välbefinnande.

b) Utfodring

Examinanderna

- vet vilka artspecifika näringsbehov djurparksdjur har och hur behoven varierar mellan de olika årstiderna

- kan sörja för att djuren utfodras näringsmässigt korrekt
- kan sensoriskt avgöra om fodret kan användas
- behärskar de arts specifika utfodringssätten i fråga om de djur som de sköter och kan utfodra djuren på ett stimulerande sätt.

b) Uppfödning av djurparksdjur

Examinanderna

- kan fästa uppmärksamhet vid förändringar i den normala brunstcykeln och dräktigheten hos ett djur samt vid djurfödslar och rapporterar om förändringarna
- kan redogöra för de grundläggande frågorna vid betäckning, djurfödslar och skötsel av nyfödda djur och kan assistera vid dessa.

a) Examinanderna kan identifiera förändringar i djurens grundläggande hälsotillstånd.

b) Identifiering av ett sjukt djur eller ett djur i dåligt skick

Examinanderna

- kan fästa uppmärksamhet vid förändringar i djurparksdjurens grundläggande hälsotillstånd och beteende
- identifierar utifrån de egna slutsatserna ett djur som är i dåligt skick eller har ett avvikande beteende
- berättar omedelbart om sina observationer och kan rapportera om dem.

a) Examinanderna kan grunderna i mikrobiologi och parasitlära. De har kännedom om grunderna i djurpatologi, de vanligaste djursjukdomarna och de smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur.

b) Kännedom om mikrobiologi, parasitlära och djurpatologi samt sjukdomar

Examinanderna

- är insatta i grunderna i mikrobiologi och parasitlära samt patologin i fråga om djurparksdjur
- kan redogöra för vanliga sjukdomar hos djur i djurpark samt smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur, s.k. zoonoser
- kan tillämpa sina baskunskaper i sitt arbete och assistera veterinären vid utredning av hur smittsam en sjukdom är och hur den sprider sig samt vid förebyggande av smitta
- beaktar i sitt arbete de faktorer som inverkar på förebyggandet, exempelvis den egna hygien vid arbete

a) Examinanderna behärskar grunderna i allmän hygien, kan åtgärderna vid vård av djurparksdjur och kan assistera vid dem.

b) Behärskande av hygien och assistans vid vårdåtgärder

Examinanderna

- behärskar hygienrutinerna och iakttar bashygien
- kan de vanligaste vårdåtgärderna så väl att de kan samarbeta med en veterinär när ett ingrepp utförs
- kan de grundläggande frågorna vid smärtlindring och anestesi samt grunderna i pre- och postoperativ vård av de djur som de sköter
- kan sköta om förberedelsen av djur inför ett ingrepp, exempelvis se till att djuret fastar, och för att djuret mår väl efter ingreppet, som att övervaka djuret och se till att det hålls varmt och får medicin efter instruktionerna
- känner till humana avlivningsmetoder och vet hur man på ett djurskyddsmässigt korrekt sätt avlivar ett djur
- identifierar kännetecknen på att ett djur är dött.

a) Examinanderna kan grunderna i upprätthållande av små djurpopulationer och känner till definitionerna och målen i fråga om ex situ-skydd.

b) Kännedom om upprätthållande av en djurpopulation

Examinanderna

- kan beskriva hur uppfödning av utrotningshotade arter i djurpark kan förhindra att vilda djurarter minskar i antal eller utrotas samt kan redogöra för sambandet mellan små isolerade naturbestånd och bestånd som hållits i djurpark, ex-situ – in-situ
- kan redogöra för hur man registrerar djur och för stamböcker, förstår betydelsen av dessa åtgärder och de svårigheter som avelsarbete med små djurbestånd innebär
- kan förklara begreppet biologisk mångfald och kan beskriva principerna för bevarande av arternas genetiska mångfald
- kan redogöra för principerna för inseminering och överföring av befruktade ägg
- kan utnyttja dessa kunskaper då de instruerar kunderna.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

8 § Vård av levnadsmiljön och säkerhet

a) Examinanderna behärskar skötseln av djurens levnadsmiljö och de arbeten som utförs vid uppfödning av djur i djurparker.

b) *Behärskande av djurens krav på levnadsmiljön och de arbeten som utförs i levnadsmiljön*

Examinanderna

- kan redogöra för de artspecifika miljökraven vad gäller de djurparksdjur som de sköter och följer kraven vid skötsel och i andra situationer
- kan sörja för ordningen och renligheten i djurens levnadsmiljö och i verksamhetsmiljön
- kan planera, genomföra och upprätthålla en stimulerande verksamhetsmiljö för djuren
- kan delta i planeringen vid byggandet av en ny djurpark och i renoveringen av en befintlig djurpark.

a) Examinanderna känner till hur djurparksdjuren beter sig och kan hantera dem.

b) *Kännedom om djurens beteende*

Examinanderna

- känner till hur djurparksdjuren normalt beter sig och kan identifiera ett avvikande beteende
- kan tillämpa sina kunskaper om djurens beteende vid skötsel av djurparksdjuren och kan bereda sig på djurens överraskande reaktioner i olika situationer och miljöer
- kan i sitt arbete beakta säkerhetsaspekterna så att varken djuren, de själva eller andra människor utsätts för fara.

b) *Förmåga att hantera djur*

Examinanderna

- kan principerna för hur djur ska hanteras så väl att de kan hantera djurparksdjuren enligt djurarten i olika situationer
- kan välja och använda för arten lämpliga och säkra sätt att hålla fast och transportera djur samt använda tvångsåtgärder
- kan hantera djur konsekvent, lugnt och genomtänkt, och förhållandet till djuren vilar på en sund och etiskt hållbar grund.

a) Examinanderna kan använda de maskiner och apparater som behövs inom branschen samt beakta arbetarskydds- och miljöaspekterna.

b) *Färdigheter i att använda maskiner och apparater samt beaktande av arbetarskydd*

Examinanderna

- kan funktionsprinciperna för de maskiner och apparater som används i arbetet och kan använda dem så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara

- kan identifiera farliga situationer och arbetarskyddsrisiker, varvid de beaktar i synnerhet risken för att djuren rymmer, och kan i sitt arbete beakta riskerna och föreskrifterna om arbetarskydd
- handlar korrekt när ett djur har rymt
- rapporterar omedelbart om utvecklingsbehov eller brister som de observerar
- kan planera en ergonomiskt riktig arbetsmiljö för sig själva
- kan sköta sin hälsa och upprätthålla sin arbets- och funktionsförmåga
- har avlagt FHj1-kursen (grundkursen i första hjälpen) och har ett gällande intyg över att den är avlagd.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanderna

- känner till miljölagstiftningen så väl att de kan iaktta lagstiftningen samt principerna om hållbar utveckling, exempelvis genom att sortera avfall och sända dem för vidarebehandling
- kan redogöra för de myndighetskrav som gäller djurens levnadsmiljö och iaktta kraven
- arbetar på ett energisnålt sätt och förebygger miljöskador.

a) Examinanderna kan rutinerna vid mottagning, avsändning och transport av djurparksdjur samt tillvägagångssätten vid karantän.

b) Mottagning, avsändning, transport och tillvägagångssätten vid karantän

Examinanderna

- behärskar lagstiftningen och rutinerna vid mottagning, avsändning och transport av djur så väl att de kan förpacka djuren för avsändning och ta emot de djur som kommer till djurparken
- kan redogöra för karantänföreskrifterna och iaktta dem
- följer de anvisningar som ges av djurparkens veterinär
- kan se till att djuren bekantar sig med den nya miljön.

a) Examinanderna följer de författningar och bestämmelser samt etiska principer som gäller branschen.

b) Iakttagande av författningar, bestämmelser och etiska principer

Examinanderna

- kan tillämpa författningarna och bestämmelserna om skydd, skötsel och transport av djurparksdjur
- iakttar i sitt arbete de etiska anvisningarna inom branschen
- behärskar rutinerna och anvisningarna på sin arbetsplats och iakttar dem.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

9 § Kundservice och kommunikation

---

a) Examinanderna behärskar kundservice.

b) Färdigheter i kundservice

Examinanderna

- behärskar principerna för kundservice så väl att de kan uppträda naturligt och vänligt vid kundservice samt följa djurparkens verksamhetsprinciper
- behärskar kundservicesituationer och kan lösa problem som uppkommer
- kan ge service även på ett annat språk än sitt modersmål.

a) Examinanderna känner till det världsomfattande nätet av djurparker och har bekantat sig med naturvårds- och upplysningsuppgifter.

b) Kännedom om nätet av djurparker och dess uppgifter

Examinanderna

- kan förklara hur djurparkerna har organiserat sig
- kan redogöra för de uppgifter som den världsomspännande och den europeiska djurparksunionen kräver
- kan redogöra för de undervisnings- och naturvårdsuppgifter som de organisationer som hör till unionen kräver av sina medlemmar.

a) Examinanderna kan instruera djurparkens kunder.

b) Förmåga att instruera kunder

Examinanderna

- kan berätta för kunder om djurparksdjurens ursprung, skötsel, fortplantning och beteende samt om djurparkens övriga funktioner och uppgifter.
- kan instruera kunderna i hur man rör sig och betar sig inom djurparksområdet enligt anvisningarna.

a) Examinanderna har samarbetsförmåga och kan rapportera.

b) Samarbetsförmåga

Examinanderna

- följer arbetsplatsens anvisningar och regler samt sekretessbestämmelserna
- vet hur människorelationer och välbefinnande inverkar på verksamhetens resultat och är medvetna om att de själva har en central roll i detta
- kan samarbeta i en grupp och i olika interaktionssituationer.

b) Färdigheter i användning av informationsteknik och i rapportering

Examinanderna

- har basfärdigheter i informationsteknik och kan använda e-post, Internet och branschens applikationsprogram
- kan omsorgsfullt och noggrant sköta djurbokföring och rapportering.

a) Examinanderna är företagsamma och kan skaffa information.

b) Intern företagsamhet

Examinanderna

- är serviceinriktade och iakttar djurparkernas värderingar och rutiner
- kan summariskt förklara hur djurparkens avkastning uppkommer, vilka kostnader verksamheten medför samt vad lönsamhet är och hur man kan inverka på den
- är ansvarsfulla och förstår vilken betydelse den egna arbetsinsatsen har för djurparkens verksamhet
- kan ge kunderna en positiv bild av djurparken genom att uppträda oklanderligt och genom den information som de ger om djurparken
- kan utveckla sitt arbetssätt.

b) Informationssökning

Examinanderna

- kan skaffa information från olika informationskällor, exempelvis från facktidningar och informationsnätverk, och kan utnyttja den vid upprätthållande och utveckling av sin yrkesskicklighet.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

10 § Djurkunskap och djurskötsel

---

a) Examinanderna kan beskriva djurens normala levnadslopp från befruktning till död.

b) Kännedom om djurens levnadslopp

Examinanderna

- kan bilda sig en uppfattning om det normala levnadsloppet för de arter och raser av sällskapsdjur som är vanligast i djurpensionat, som hundar och katter, så att de vet vilka faser som ingår i levnadsloppet och kan beskriva de viktigaste händelserna i faserna.

a) Examinanderna kan grunderna i allmän biologi och har en helhetssyn på djurens specifika biologiska drag.

b) Kunskaper i djurens anatomi, fysiologi, biologi och fortplantningsbiologi

Examinanderna

- kan djurens grundläggande biologi så väl att de kan redogöra för de vanligaste inackorderade djurens uppbyggnad, fysiologiska kroppsfunktioner och fortplantning samt de artspecifika dragen i fråga om dessa
- kan beakta de förändringar som sker under ett djurs normala livsfaser och hur dessa förändringar påverkar djurets välbefinnande samt skötseln och utfodringen av djuret.

a) Examinanderna känner till hur djuren beter sig och kan hantera dem.

b) Kännedom om djurens beteende

Examinanderna

- känner till hur de inackorderade djuren normalt beter sig och kan identifiera ett avvikande beteende
- kan tillämpa sina kunskaper om djurens beteende vid skötsel av djuren och kan bereda sig på deras överraskande reaktioner i olika situationer och miljöer
- kan i sitt arbete beakta säkerhetsaspekterna så att varken de inackorderade djuren, de själva eller andra människor utsätts för fara.

b) Förmåga att hantera djur

Examinanderna

- behärskar principerna för hur inackorderade djur ska hanteras så väl att de kan hantera djuren korrekt enligt art och ras i olika situationer
- kan välja och använda för djuret lämpliga och säkra sätt att hålla fast och transportera det samt använda tvångsätgärder

- kan hantera de inackorderade djuren konsekvent, lugnt och genomtänkt samt på ett säkert sätt med tanke på djuret och dem själva
- utför sitt arbete så att förhållandet till djuret vilar på en sund och etiskt hållbar grund.

a) Examinanderna behärskar djurens krav på föda och miljö och kan sköta utfodringen av dem och sörja för djurens välbefinnande.

b) Utfodring

Examinanderna

- kan redogöra för de inackorderade djurens artspecifika näringsbehov
- beaktar vid utfodringen de inackorderade djurens artspecifika egenskaper och individuella vanor samt de rutiner som använts i hemmiljön
- kan grunderna i näringslära samt olika sätt att näringsmässigt riktigt sköta utfodringen
- kan korrekt förvara de produkter och livsmedel som skaffats för utfodring av de inackorderade djuren.

b) Kännedom om miljökrav och behärskan av välbefinnande

Examinanderna

- kan redogöra för de artspecifika miljökraven och förutsättningarna för välbefinnande när det gäller de inackorderade djuren och beaktar dem vid planering av lokaler och verksamhet samt vid skötsel av djuren
- är medvetna om hur längden på skötselperioden inverkar på kraven på skötseln och kan planera och genomföra skötseln enligt kraven
- kan placera djuren på ett tryggt sätt så att de inte åsamkas skada på grund av miljön eller andra djur, exempelvis under tiden för utevistelse
- beaktar vid skötseln av djuren i pensionatet de rasspecifika egenskaperna och faserna i levnadsloppet samt deras individuella vanor, den vanliga rytmen i skötseln och de rutiner som använts i hemmiljön
- kan redogöra för de frågor som är grundläggande när det gäller djurens normala brunstcykel och dräktighet, djurfödslar och skötsel av nyfödda djur
- kan principerna för uppfödning och överlåtande av valpar
- är medvetna om hygienens betydelse och kan rengöra de inackorderade djurens levnadsmiljö och sörja för renligheten och ordningen i verksamhetsmiljön
- kan sörja för att de inackorderade djuren får stimulans.

a) Examinanderna kan grunderna i mikrobiologi och parasitlära. De har kännedom om grunderna i djurpatologi, de vanligaste djursjukdomarna och de smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur.

b) Kännedom om grunderna i mikrobiologi, parasitlära och djurpatologi samt om djursjukdomar
Examinanderna

- är så väl insatta i grunderna i mikrobiologi och parasitlära att de kan tillämpa sina kunskaper i praktiskt arbete
- kan redogöra för de grundläggande frågorna inom patologi, för de vanligaste sjukdomarna hos inackorderade djur samt för smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur, s.k. zoonoser
- beaktar de faktorer som inverkar på förebyggandet av sjukdomar, exempelvis den egna hygien vid arbete
- kan planera de inackorderade djurens utrymmen så att spridningen av sjukdomar förhindras och utrymmena är lätta att rengöra och desinficera
- behärskar de arbeten som ingår i städningen av de inackorderade djurens utrymmen och den allmänna hygien samt kan använda olika desinfektionsmetoder.

a) Examinanderna behärskar den grundläggande hälsovården för djur

b) Behärskande av den grundläggande hälsovården för djur
Examinanderna

- kan fästa uppmärksamhet vid förändringar i de inackorderade djurens grundläggande hälsotillstånd och beteende så att de kan identifiera ett djur som är i dålig form eller vars beteende är avvikande
- behärskar åtgärderna vid grundläggande hälsovård för inackorderade djur, som rengöring av ögon och öron, klippning av klor och vård av djurets päls
- kan ge första hjälpen till ett djur som insjuknat och vid behov se till att djuret får ändamålsenlig vård
- kan sköta ett djur och ge det medicin enligt anvisningar, exempelvis oralt, i öronen eller i ögonen
- kan rapportera sina observationer
- har avlagt FHj1-kursen (grundkursen i första hjälpen), och de har ett gällande intyg över att den är avlagd.

a) Examinanderna kan använda de maskiner och apparater som behövs inom branschen samt beakta arbetarskydds- och miljöaspekterna.

b) Användning av maskiner och apparater
Examinanderna

- kan funktionsprinciperna för de maskiner och apparater som används i arbetet och kan använda dem så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara.

b) Beaktande av arbetarskydd

Examinanderna

- kan identifiera farliga situationer och arbetarskyddsrisiker, varvid de beaktar i synnerhet risken för att djuren rymmer, och kan i sitt arbete beakta riskerna samt föreskrifterna om arbetarskydd
- kan beskriva räddningsplanen för arbetslokalerna och agera när primär släckning behövs.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanderna

- ser till att de inackorderade djuren inte ger upphov till orimliga buller- eller avfallsproblem i omgivningen
- känner till miljölagstiftningen så väl att de kan iaktta lagstiftningen samt principerna om hållbar utveckling, exempelvis genom att sortera avfall och sända dem för vidarebehandling.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

---

11 § Kundservice och kommunikation

---

a) Examinanderna behärskar kundservice.

b) Färdigheter i kundservice

Examinanderna

- behärskar principerna för kundservice så väl att de kan uppträda naturligt och vänligt vid kundservice samt uppföra sig väl och följa företagets verksamhetsprinciper
- behärskar olika kundservicesituationer och kan lösa problem som uppkommer
- kan ge service även på ett annat språk än sitt modersmål.

a) Examinanderna kan informera kunden om företagets verksamhetsprinciper samt fråga kunden om detaljer vad gäller skötseln av sällskapsdjuret.

b) Information om verksamhetsprinciperna och frågor om detaljer

Examinanderna

- kan informera kunden om företagets verksamhetsprinciper samt om frågor som gäller skötseln av ett sällskapsdjur
- kan fråga kunden om detaljer som gäller skötseln av ett sällskapsdjur, som utfodringstider och tider för rastning samt eventuell medicinering
- fäster vid mottagningen av ett sällskapsdjur uppmärksamhet vid dess hälsotillstånd, förebyggande av sjukdomar samt dessutom vid exempelvis den aktuella fasen i brunstcykeln kan be om ett intyg över sällskapsdjurets vaccineringar och tolka intygen samt ta reda på om eventuell parasitbekämpning har gjorts, om det finns försäkringar och vilka sjukdomar djuret har haft och vilka smittsamma sjukdomar som förekommit i djurets näromgivning är beredd att omedelbart kontakta djurets ägare eller dennes representant om något avvikande inträffar för det inackorderade sällskapsdjuret, till exempel att djuret insjuknar eller rymmer.

a) Examinanderna kan göra upp ett avtal om inackordering samt föra bok över det inackorderade djuret och detaljerna i fråga om skötseln.

b) Uppgörande av ett avtal om inackordering

Examinanderna

- kan göra upp ett avtal om inackordering och är så väl insatta i dess innehåll att de kan anteckna de behövliga sakerna, som de förhandsuppgifter som ägaren ger och detaljer om skötseln.

b) Färdigheter i informationsteknik, bokföring och rapportering

Examinanderna

- har basfärdigheter i informationsteknik och kan använda e-post, Internet och branschens applikationsprogram
- sköter omsorgsfullt och noggrant djurbokföring och rapportering.

a) Examinanderna kan instruera kunderna i frågor som rör hållande av djur och djurskötsel.

b) Färdigheter i att instruera kunder

Examinanderna

- kan ge instruktioner om åtgärder som gäller djurskötsel och grundläggande hälsovård samt förebyggande av smittsamma sjukdomar
- kan ge råd om näring och utfodring samt de vanligaste specialdietera
- kan instruera kunder i frågor som gäller djurens normala brunstcykel, betäckning, djurfödslar och vård av nyfödda djur
- kan ge råd om kloklippning och pälsvård samt råd om grundläggande frågor vad gäller fostran och om möjligheterna till att ha djur som hobby
- kan vid behov instruera kunder att vända sig till en veterinär eller någon annan sakkunnig.

a) Examinanderna kan skaffa information och har samarbetsförmåga.

b) Informationssökning

Examinanderna

- kan skaffa information från olika informationskällor, exempelvis från facktidningar, informationsnätverk och utbildningar, och kan utnyttja den vid upprätthållande och utveckling av sin yrkesskicklighet
- kan redogöra för kraven på yrkesskicklighet inom den egna branschen och bedöma det egna kunnandet i relation till kraven.

b) Samarbetsförmåga

Examinanderna

- kan ge kunderna en positiv bild av företaget genom att uppträda oklanderligt och genom den information som de ger om företaget
- följer arbetsplatsens anvisningar och regler samt sekretessbestämmelserna
- vet hur människorelationer och välbefinnande inverkar på verksamhetens resultat och är medvetna om att de själva har en central roll i detta
- kan samarbeta i en grupp och i olika interaktionssituationer.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

12 § Företagsverksamhet och marknadsföring

---

a) Examinanderna kan beskriva de färdigheter som behövs vid företagande, bedöma sina egenskaper med avseende på företagande och bedöma sina värderingar.

b) Bedömning av sina förutsättningar för att bli företagare

Examinanderna

- kan redogöra för personliga förutsättningar och egenskaper som garanterar framgång som företagare
- kan utifrån dessa utgångspunkter och sina värderingar bedöma de egna förutsättningarna för att bli företagare
- kan avgöra om de utifrån sina bedömningar har förutsättningar för att dra slutsatser och fatta beslut om sitt företagande och utvecklingen av sig själva i fråga om företagande.

a) Examinanderna kan analysera yrkesområdet och de möjligheter och risker som finns inom området vad gäller företagsverksamhet.

b) Utredning av verksamhetsförutsättningarna för ett företag

Examinanderna

- känner sin bransch så väl att de kan analysera möjligheterna till egen företagsverksamhet utifrån utvecklings- och marknadsutsikterna
- kan analysera en företagsverksamhets lönsamhet och de riskfaktorer som inverkar på den, som risker vad gäller finansiering och konkurrens.

a) Examinanderna behärskar de åtgärder som krävs vid startande av företagsverksamhet.

b) Startande av företagsverksamhet och val av företagsform

Examinanderna

- kan redogöra för de vanligaste lösningarna i fråga om företagsform, åtgärder vid startande av företagsverksamhet, ansvarsfrågor, behövliga resurser samt risker.
- kan jämföra olika alternativ och fatta beslut utifrån jämförelsen samt vid behov utifrån diskussioner med sakkunniga, exempelvis vid ändring av företagsform.

a) Examinanderna kan förklara begreppet affärsidé och kan använda affärsidén som utgångspunkt för företagsverksamhet.

b) Kännedom om begreppet affärsidé och framtagning av en affärsidé

Examinanderna

- kan förklara avsikten med en affärsidé och affärsidéns betydelse vid planering och genomförande av företagsverksamhet
- kan ta fram en egen affärsidé och då beakta faktorer vad gäller efterfrågan och konkurrensfaktorer på marknaden samt specialiseringsfaktorer som är väsentliga med tanke på den egna idén
- kan bedöma om den egna affärsidén kan ge framgång.

a) Examinanderna kan göra upp en verksamhetsplan och en budget. De kan de ekonomiska faktorerna och lönsamhetsfaktorerna inom företagsverksamhet.

b) Uppgörande av verksamhetsplan och budget

Examinanderna

- kan göra upp en verksamhetsplan för de områden som är centrala med tanke på företagets verksamhet
- kan göra upp en budget under beaktande av företagets situation och mål.

b) Bedömning av lönsamhet

Examinanderna

- kan principerna inom redovisning i sina huvuddrag
- kan redogöra för vad en lönsam företagsverksamhet är och hur man kan inverka på lönsamheten
- kan bedöma företagsverksamhetens lönsamhet med hjälp av beräkningar och nyckeltal samt kan tolka ett bokslut
- kan göra upp en summarisk resultatprognos för företaget.

a) Examinanderna kan företagsbeskattningen i sina huvuddrag, kan prissätta produkter och tjänster samt sköta faktureringen.

b) Kännedom om företagsbeskattning

Examinanderna

- kan principerna för företagsbeskattningen i sina huvuddrag så att de kan ta ställning till innehållet i skattedeklarationen.

b) Färdigheter i prissättning

Examinanderna

- kan grunderna i kostnadsberäkning och kan tillämpa dem vid prissättning av produkter och tjänster
- kan prissätta produkter och tjänster under beaktande av lönsamhet och marknaden
- vet hur mervärdesskatten bestäms och beaktar den vid prissättning.

b) Fakturering

Examinanderna

- kan principerna för fakturering och vet hur åtgärderna vid fakturering utförs, till exempel hur man specificerar mervärdesskatten och annat i fakturorna, samt kan följa med betalningsrörelsen
- kan använda apparater för betalningsrörelse samt behärskar användningen av betalningsmedlen och beaktar säkerhets- och riskfaktorerna i anknytning till dem

a) Examinanderna iakttar de författningar och bestämmelser som gäller arbetsgivaren samt branschens avtal om arbetsvillkor och löner.

b) Att verka som arbetsgivare

Examinanderna

- kan branschens arbetsvillkor och lönesättningspraxis och arbetstagarens rättigheter och skyldigheter samt frågorna vad gäller social trygghet och arbetarskydd i sina huvuddrag så att de i egenskap av arbetsgivare kan tolka och iaktta de författningar, bestämmelser och avtal som gäller dessa frågor
- kan beräkna kostnaderna för anställning av en arbetstagare.

a) Examinanderna kan leda och utveckla ett företag.

b) Ledning och utveckling av ett företag

Examinanderna

- kan utföra de dagliga och månadsvisa arbetena i ett företag och kan planera dem så att de blir förnuftigt utförda
- kan de författningar och bestämmelser som gäller företagsverksamheten och konsumentskyddet samt företagets förläggning och miljön så väl att de i sitt arbete kan iaktta dem liksom även avtal och etiskt hållbara principer
- känner till djurskyddslagen och djurskyddsförordningen samt i synnerhet de krav som dessa ställer på innehavare av djurpensionat och iakttar dem
- kan göra upp en investeringsplan och känner till finansieringsalternativen när det gäller investeringar samt kan jämföra alternativen med avseende på vilket som är förmånligast
- kan bedöma behovet av försäkringar och sköta om de behövliga obligatoriska och frivilliga försäkringarna för företaget

- kan redogöra för principerna för kvalitetssystem och utveckla företagets verksamhet enligt dessa principer samt marknadsläget och kundernas feedback
- kan sköta om sitt välbefinnande i arbetet.

a) Examinanderna kan marknadsföra företagets produkter och tjänster.

b) Färdigheter i marknadsföring

Examinanderna

- kan begreppen och principerna för marknadsföring så väl att de kan följa med förändringarna inom branschens marknadsföring
- kan göra upp en marknadsföringsplan så att de vid marknadsföringen för fram företagets produkter och tjänster enligt affärsidén och den segmenterade kundkretsen
- kan använda lämpliga lokala, regionala och riksomfattande marknadsföringskanaler
- kan vid marknadsföring samarbeta med olika intressegrupper och intressenter samt bygga och upprätthålla relationer med kunder, leverantörer och andra nätverk som är viktiga med tanke på företagets fortbestånd
- kan följa med hur marknadsföringen genomförs och vilka resultat den ger samt vidta korrigerande åtgärder utifrån erfarenheterna
- kan följa den lagstiftning som reglerar marknaden.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

INRIKTNINGSALTERNATIV **DJURAFFÄRSINNEHAVARE ELLER DJURAFFÄRSEXPEDIT**

13 § Djurkunskap och djurskötsel

---

a) Examinanderna kan beskriva djurens normala levnadslopp från befruktning till död.

b) Kännedom om djurens levnadslopp

Examinanderna

- kan bilda sig en uppfattning om det normala levnadsloppet för de sällskapsdjur som är vanligast i djuraffärer, som gnagare, kaniner, fåglar, kräddjur, akvariefiskar och groddjur, så att de kan redogöra för de olika faserna i levnadsloppet och beskriva de viktigaste händelserna i faserna.
- kan använda taxonomi i fråga om kräddjuret och akvariefiskarna.

a) Examinanderna kan grunderna i allmän biologi och de har en helhetssyn på djurens specifika biologiska drag.

b) Kunskaper i djurens anatomi, fysiologi, biologi och fortplantningsbiologi

Examinanderna

- kan summariskt redogöra för hundarnas och katternas samt de i djuraffärer vanligaste sällskapsdjurarternas uppbyggnad, fysiologiska kroppsfunktioner och fortplantning samt de artspecifika dragen i fråga om dessa
- kan redogöra för de förändringar som sker under ett djurs normala livsfaser och hur dessa förändringar påverkar djurets välbefinnande samt skötseln och utfodringen av djuret
- kan avgöra gnagares och kaniners kön och identifierar ett dräktigt djur.

a) Examinanderna känner till hur djuren beter sig och kan hantera dem.

b) Kännedom om djurens beteende

Examinanderna

- känner till hur sällskapsdjuren i en djuraffär normalt beter sig och kan identifiera ett avvikande beteendekännetecken tillämpa sina kunskaper om djurens beteende vid skötsel av djuren och kan bereda sig på deras överraskande reaktioner i olika vårdssituationer och andra situationer samt miljöer
- beaktar i sitt arbete säkerhetsaspekterna så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara

b) Förmåga att hantera djur

Examinanderna

- kan principerna för hur sällskapsdjur i djuraffärer ska hanteras så väl att de kan hantera dem enligt arten i olika situationer
- kan välja och använda för djurarten lämpliga och säkra sätt att hålla fast och transportera djur samt använda tvångsätgärder
- kan hantera djur konsekvent, lugnt och genomtänkt, och förhållandet till djuren vilar på en sund och etiskt hållbar grund.

a) Examinanderna behärskar djurens krav på föda och miljö och kan sköta utfodringen av dem och sörja för djurens välbefinnande.

b) Utfodring

Examinanderna

- kan redogöra för de artspecifika näringsbehoven hos hundar och katter samt djuraffärens sällskapsdjur
- kan sörja för att de djurarter som är till salu utfodras näringsmässigt korrekt
- kan redogöra för de vanligaste foderdjuren och kan sköta och utfodra dem
- känner till utbudet av industriella foder som säljs i affären, kan välja de produkter som är mest ändamålsenliga för djuret i fråga och motivera sitt val genom att också beakta eventuella födoämnesallergier
- kan lagra och förvara fodren korrekt.

b) Kännedom om miljökraven

Examinanderna

- har så god kunskap om de artspecifika miljökraven och förutsättningarna för välbefinnande när det gäller djuraffärens sällskapsdjur att de kan beakta dem vid planering av lokaler och verksamhet samt vid skötsel av djuren
- kan anlägga ett akvarium och göra de behövliga mätningarna av vattnets kvalitet, som pH-, nitrit- och nitratmätningar, och tolka mätresultaten
- kan redogöra för de vanligaste akvarieväxterna och deras krav på miljö och skötsel
- identifierar de vanligaste algproblemen i ett akvarium och kan förebygga dem
- är medvetna om hygienens betydelse och kan rengöra djurens levnadsmiljö och sörja för renligheten och ordningen i verksamhetsmiljön
- kan förpacka djuren inför transport på ett säkert sätt och under beaktande av djurskyddet.

a) Examinanderna kan grunderna i mikrobiologi och parasitlära. De har kännedom om grunderna i djurpatologi, de vanligaste djursjukdomarna och de smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur.

b) Kännedom om grunderna i mikrobiologi, parasitlära och djurpatologi samt om djursjukdomar

Examinanderna

- är så väl insatta i grunderna i mikrobiologi och parasitlära att de kan tillämpa sina kunskaper i praktiskt arbete
- kan redogöra för de grundläggande frågorna inom patologi, för de vanligaste sjukdomarna hos akvariefiskar och djuraffärens sällskapsdjur samt för smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur, s.k. zoonoser
- beaktar de faktorer som inverkar på förebyggandet av sjukdomar, exempelvis den egna hygien vid arbete, användningen av skyddshandskar och iakttagandet av handhygien
- kan planera djurens utrymmen så att spridningen av sjukdomar förhindras och utrymmena är lätta att rengöra och desinficera
- behärskar de arbeten som ingår i städningen av djurens utrymmen och den allmänna hygien samt kan använda olika desinfektionsmetoder.

a) Examinanderna behärskar den grundläggande hälsovården för djur

b) Behärskande av den grundläggande hälsovården för djur

Examinanderna

- kan fästa uppmärksamhet vid förändringar i det grundläggande hälsotillståndet och beteendet hos djuraffärens sällskapsdjur så att de kan identifiera ett djur som är i dålig form eller vars beteende är avvikande
- behärskar de åtgärder som ingår i bashälsovården för djur, som klippning av kaniners och marsvins klor och skötsel av pälsen samt vid behov rengöring av ögon, näsborrar eller området kring analöppningen
- kan ge första hjälpen till ett djur som insjuknat och vid behov se till att djuret får ändamålsenlig vård
- identifierar en yttlig parasitsjukdom och kan göra den behövliga parasitbekämpningen
- kan redogöra för preparat som används mot sjukdomar hos akvariefiskar
- kan anteckna vårdåtgärderna och medicineringarna samt observationerna om djurens hälsotillstånd och rapportera dem
- kan handla korrekt vid avlivning av ett djur och vet hur djur avlivas på rätt sätt med tanke på djurskyddet
- identifierar kännetecknen på att ett djur är dött.

a) Examinanderna kan använda de maskiner och apparater som behövs inom branschen samt beakta arbetarskydds- och miljöaspekterna.

b) Användning av maskiner och apparater

Examinanderna

- kan funktionsprinciperna för de maskiner och apparater som används i arbetet och kan använda dem så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara.
- kan använda de maskiner och apparater som används vid skötsel av akvarier och redogöra för deras funktionsprinciper.

b) Beaktande av arbetarskydd

Examinanderna

- kan identifiera arbetarskyddsrisiker och i sitt arbete beakta dessa samt föreskrifterna om arbetarskydd
- kan redogöra för säkerhetsplanen för sin arbetsenhet
- kan handla lugnt och lugna ner en situation där kunden eller den egna säkerheten är i fara
- har avlagt FHj1-kursen (grundkursen i första hjälpen) och har ett gällande intyg över att den är avlagd.

b) Beaktande av miljöaspekter

Examinanderna

- känner till miljölagstiftningen så väl att de kan iaktta lagstiftningen samt principerna om hållbar utveckling, exempelvis genom att sortera avfall och sända dem för vidarebehandling.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

14 § Kundservice och försäljningsarbete

---

a) Examinanderna behärskar kundservice.

b) Färdigheter i kundservice

Examinanderna

- behärskar principerna för kundservice så väl att de kan uppträda naturligt och vänligt vid kundservice samt uppföra sig väl och följa företagets verksamhetsprinciper
- behärskar olika kundservicesituationer och kan lösa problem som uppkommer
- kan ge service även på ett annat språk än sitt modersmål
- är medvetna om hur den egna karaktären, klädseln och uppträdandet inverkar på bilden av företaget och dess lönsamhet.

a) Examinanderna kan instruera kunderna i frågor som rör hållande av djur och djurskötsel.

b) Färdigheter i att instruerar

Examinanderna

- kan instruera en kund i att följa djurskyddslagstiftningen
- kan ge råd om val, skötsel, bashälsovård och förebyggande av smittsamma sjukdomar när det gäller de djurarter som hålls som sällskapsdjur
- kan ge råd om anskaffning av redskap och förnödenheter som behövs när man håller och sköter sällskapsdjur
- kan ge råd om näring och utfodring i fråga om akvariefiskar och andra sällskapsdjur
- kan ge instruktioner om skötseln av ett akvarium och om användning av tillbehör som behövs för att hålla akvarievattnet i skick
- kan ge råd om djurens normala brunstcykel, dräktighet, djurfödslar och skötseln av nyfödda
- kan ge råd om klippning av katters, hundars, kaniners och gnagares klor, om skötseln av deras päls och om frågor som gäller skötsel av foderdjur
- kan informera om vilka djurarter samt vilka akvariefiskar och akvarieväxter som passar ihop och om de artspecifika kraven på levnadsvillkor
- kan vid behov instruera kunden att vända sig till en veterinär eller någon annan sakkunnig.

a) Examinanderna kan rapportera och utföra försäljningsarbete.

b) Rapporteringsfärdigheter

Examinanderna

- har basfärdigheter i informationsteknik och kan använda e-post, Internet och branschens applikationsprogram
- sköter omsorgsfullt och noggrant djurbokföring, inventeringar, rapporteringar och arbeten i produktlager.

b) Försäljningsarbete

Examinanderna

- kan redogöra för de tjänster och produkter som ingår i företagets och branschens utbud
- kan sälja tjänster och produkter samt hålla och komplettera produktlager
- kan vid försäljning lyssna på kunderna och hjälpa dem vid val av produkter och tjänster
- kan motivera sina rekommendationer om produkter eller tjänster på ett ärligt sätt
- kan visa kunderna respekt även när de i försäljningssituationer får motpåståenden av kunderna
- kan hantera klagomål, dvs. reklamationer, enligt rutinerna inom organisationen
- kan använda apparater för betalningsrörelse samt behärskar användningen av betalningsmedlen och beaktar säkerhets- och riskfaktorerna i anknytning till dem
- kan redogöra för principerna för kvalitetssystem och arbeta ekonomiskt
- kan iaktta konsumentskyddslagen
- kan på ett naturligt sätt ta emot ett tack för gott arbete.

a) Examinanderna kan skaffa information och har samarbetsförmåga.

b) Informationssökning

Examinanderna

- kan skaffa information från olika informationskällor, exempelvis från facktidningar, informationsnätverk och fortbildningsdagar, bedöma informationens användbarhet i sitt eget arbete och utnyttja den vid upprätthållande och utveckling av sin yrkesskicklighet
- kan redogöra för kraven på yrkesskicklighet inom branschen och bedöma det egna kunnandet i relation till kraven.

b) Samarbetsförmåga

Examinanderna

- följer arbetsplatsens anvisningar och regler samt sekretessbestämmelserna
- vet hur människorelationer och välbefinnande inverkar på de anställdas arbetsresultat, och är medvetna om att de själva har en central roll i detta kan samarbeta i en grupp och i olika interaktionssituationer
- är medvetna om den egna rollen i det multiprofessionella arbetslaget och kan planmässigt upprätthålla och utveckla den egna yrkesskickligheten.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

15 § Företagsverksamhet och marknadsföring

a) Examinanderna kan beskriva de färdigheter som behövs vid företagande, bedöma sina egenskaper med avseende på företagande och bedöma sina värderingar.

b) Bedömning av sina förutsättningar för att bli företagare

Examinanderna

- kan redogöra för personliga förutsättningar och egenskaper som garanterar framgång som företagare
- kan utifrån dessa utgångspunkter och sina värderingar bedöma de egna förutsättningarna för att bli företagare
- kan avgöra om de utifrån sina bedömningar har förutsättningar för att dra slutsatser och fatta beslut om sitt företagande och utvecklingen av sig själva i fråga om företagande.

a) Examinanderna kan analysera sitt yrkesområde och de möjligheter och risker som finns inom området vad gäller företagsverksamhet.

b) Utredning av verksamhetsförutsättningarna för ett företag

Examinanderna

- känner sin bransch så väl att de kan analysera möjligheterna till egen företagsverksamhet utifrån utvecklings- och marknadsutsikterna

- kan analysera företagsverksamhetens lönsamhet och de riskfaktorer som inverkar på den, som finansiering, och bedöma sin egen konkurrensförmåga.

a) Examinanderna behärskar de åtgärder som krävs vid startande av företagsverksamhet.

b) Startande av företagsverksamhet och val av företagsform

Examinanderna

- kan redogöra för de vanligaste lösningarna i fråga om företagsform, åtgärder vid startandet av företagsverksamhet, ansvarsfrågor, behövliga resurser samt risker.
- kan jämföra olika alternativ och fatta beslut utifrån jämförelsen samt vid behov utifrån diskussioner med sakkunniga, exempelvis vid ändring av företagsform.

a) Examinanderna kan förklara begreppet affärsidé och kan använda affärsidén som utgångspunkt för företagsverksamhet.

b) Kännedom om begreppet affärsidé och framtagning av en affärsidé

Examinanderna

- kan förklara avsikten med en affärsidé och affärsidéns betydelse vid planering och genomförande av företagsverksamhet
- kan ta fram en egen affärsidé och då beakta faktorer vad gäller efterfrågan och konkurrensfaktorer på marknaden samt specialiseringsfaktorer som är väsentliga med tanke på den egna idén
- kan bedöma om den egna affärsidén kan ge framgång.

a) Examinanderna kan göra upp en verksamhetsplan och en budget samt kan redogöra för ekonomiska faktorer och lönsamhetsfaktorer vad gäller företagsverksamhet

b) Uppgörande av verksamhetsplan och budget

Examinanderna

- kan göra upp en verksamhetsplan för de områden som är centrala med tanke på företagets verksamhet
- kan göra upp en budget under beaktande av företagets situation och mål.

b) Bedömning av lönsamhet

Examinanderna

- kan redogöra för principerna för redovisning i sina huvuddrag
- kan redogöra för vad en lönsam företagsverksamhet är och hur man kan inverka på lönsamheten

- kan bedöma företagsverksamhetens lönsamhet med hjälp av beräkningar och nyckeltal samt kan tolka ett bokslut
- är insatta i det egna företagets nyckeltal för verksamheten, exempelvis kritisk punkt och försäljningsbidrag, och kan tolka och använda dem i det dagliga arbetet
- kan göra upp en summarisk resultatprognos för företaget.

a) Examinanderna kan det väsentligaste i fråga om företagsbeskattning, kan prissätta produkter och tjänster samt sköta faktureringen.

b) Kännedom om företagsbeskattning

Examinanderna

- kan redogöra för principerna för företagsbeskattningen i sina huvuddrag så att de kan ta ställning till innehållet i skattedeklarationen.

b) Färdigheter i prissättning

Examinanderna

- kan tillämpa principerna för kostnadsberäkning vid prissättning av produkter och tjänster samt prissätta dem under beaktande av lönsamhet och marknaden
- vet hur mervärdesskatten bestäms och beaktar den vid prissättning.

b) Fakturering

Examinanderna

- kan principerna för fakturering så väl att de kan sköta åtgärderna vid fakturering, till exempel hur man specificerar mervärdesskatten och annat i fakturorna, samt kan följa med betalningsrörelsen.

a) Examinanderna iakttar de författningar och bestämmelser som gäller arbetsgivaren samt branschens avtal om arbetsvillkor och löner.

b) Att verka som arbetsgivare

Examinanderna

- kan redogöra för branschens arbetsvillkor och lönesättningspraxis, arbetstagarens rättigheter och skyldigheter samt den sociala tryggheten och arbetarskyddet så väl att de i egenskap av arbetsgivare kan tolka och iaktta de författningar, bestämmelser och avtal som gäller dessa frågor
- kan beräkna kostnaderna för anställning av en arbetstagare.

a) Examinanderna kan leda och utveckla ett företag.

b) Ledning och utveckling av ett företag

Examinanderna

- kan utföra de dagliga och månadsvisa arbetena i ett företag och kan planera dem så att de blir förnuftigt utförda
- kan redogöra för de författningar och bestämmelser som gäller företagsverksamhet och konsumentskydd samt import av sällskapsdjur och idkande av handel med sällskapsdjur så väl att de i sitt arbete kan iaktta dem liksom även avtal, exempelvis franchisingavtal, och etiskt hållbara principer
- känner till djurskyddslagen och djurskyddsförordningen samt i synnerhet de krav som dessa ställer på innehavare av djuraffärer samt iakttar dem
- kan göra upp en investeringsplan och redogöra för de finansieringsalternativ som finns för investeringar samt kan jämföra alternativen med avseende på förmånlighet
- kan bedöma behovet av försäkringar och sköta om de behövliga obligatoriska och frivilliga försäkringarna för företaget
- kan redogöra för principerna för kvalitetssystem och utveckla företagets verksamhet enligt dessa principer samt marknadsläget och kundernas feedback
- kan sköta om sitt välbefinnande i arbetet.

a) Examinanderna kan marknadsföra företagets produkter och tjänster.

b) Färdigheter i marknadsföring

Examinanderna

- kan begreppen och principerna för marknadsföring så väl att de kan följa med förändringarna inom branschens marknadsföring
- kan göra upp en marknadsföringsplan som behandlar företagets produkter och tjänster i enlighet med affärsidén och den segmenterade kundkretsen
- kan använda lämpliga lokala, regionala och riksomfattande marknadsföringskanaler
- kan vid marknadsföring samarbeta med olika intressegrupper och intressenter samt bygga och upprätthålla relationer med kunder, relationer i fråga om PR-verksamhet samt andra nätverksrelationer som är viktiga med tanke på fortbeståndet
- kan följa med hur marknadsföringen genomförs och vilka resultat den ger samt vidta korrigerande åtgärder utifrån erfarenheterna
- kan följa den lagstiftning som reglerar marknadsföringen.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsituationer. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

16 § Företagsamhet

---

a) Examinanderna kan summariskt redogöra för de färdigheter som behövs vid företagande, bedöma sina egenskaper med avseende på företagande och bedöma sina värderingar.

b) Bedömning av sina egenskaper med avseende på företagande

Examinanderna

- kan redogöra för de förutsättningar som garanterar framgång som företagare
- kan utifrån dessa uppgifter och de egna värderingarna bedöma sig själva och de egna förutsättningarna för företagande samt med stöd av sina bedömningar bedöma om de kan dra slutsatser och fatta beslut som gäller att driva ett företag.

a) Examinanderna kan analysera de möjligheter som yrkesområdet erbjuder för drivande av ett företag.

b) Bedömning av möjligheterna för företagsverksamhet

Examinanderna

- kan uppskatta den egna yrkesskickligheten
- kan ta reda på utvecklings- och marknadsutsikterna inom sitt yrkesområde samt utifrån utsikterna bedöma möjligheterna för att starta en egen företagsverksamhet.

a) Examinanderna kan förklara begreppet affärsidé och kan använda affärsidén som utgångspunkt för företagsverksamhet.

b) Kännedom om affärsidén

Examinanderna

- kan förklara avsikten med en affärsidé och affärsidéns betydelse vid planering och genomförande av företagsverksamhet
- har förutsättningar för att ta fram en egen affärsidé med bistånd av en sakkunnig.

a) Examinanderna kan redogöra för vilka åtgärder som krävs vid startande av företagsverksamhet och vilka risker som är förenade med startandet.

b) Kännedom om de åtgärder som krävs vid startande av företagsverksamhet samt riskerna förenade med startandet

Examinanderna

- kan redogöra för vilka alternativ som står till buds vid startande av företagsverksamhet, exempelvis vad gäller företagsform, åtgärder vid startande av företagsverksamhet, ansvarsfrågor och risker.
- kan diskutera med en sakkunnig de alternativ som står till buds vad gäller den egna företagsverksamheten.

a) Examinanderna känner till det väsentligaste i fråga om de ekonomiska, produktionsmässiga och psykiska resurser som företagsverksamhet kräver och kan bedöma sina egna möjligheter att inleda företagsverksamhet.

b) Kännedom om de viktigaste ekonomiska principerna för företagsverksamhet

Examinanderna

- har förmåga att under ledning av en sakkunnig delta i utarbetandet av en verksamhetsplan för de områden som är centrala för företaget med avseende på verksamheten
- kan redogöra summariskt för vad en lönsam verksamhet är och hur man kan inverka på lönsamheten
- kan tolka ett bokslut i sina huvuddrag
- kan summariskt redogöra för principerna för kostnadsberäkning samt de marknadsrelaterade faktorer som bör beaktas vid en förnuftig prissättning av produkter och tjänster
- kan göra upp en ungefärlig budget med bistånd av en sakkunnig.

b) Bedömning av de egna möjligheterna att inleda företagsverksamhet

Examinanderna

- kan diskutera startande av egen företagsverksamhet med en sakkunnig och då ha ett eget företag som utgångspunkt
- kan redogöra för de viktigaste aktörerna inom branschen, både myndigheter och sakkunniga
- kan redogöra för vilka psykiska resurser som krävs för att starta och driva ett företag.

a) Examinanderna känner till den centrala lagstiftningen i fråga om företagsverksamhet och kan skaffa tilläggsinformation.

b) Kännedom om den centrala lagstiftningen i fråga om företagsverksamhet samt anskaffande av information

Examinanderna

- kan summariskt redogöra för den centrala lagstiftningen i fråga om företagsverksamhet
- kan ta reda på var man kan få tjänster av sakkunniga och tilläggsinformation om frågor som gäller beskattning och övriga områden inom företagsverksamhet.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

INRIKTNINGSALTERNATIV **HUNDMASSÖR**

17 § Hundmassage

a) Examinanderna är insatta i hundens anatomi, biomekanik, fysiologi och etologi.

b) Kännedom om anatomi, biomekanik, fysiologi och etologi

Examinanderna

- kan benämna de ben hos hunden som kan palperas, även på latin
- kan beskriva ryggradens uppbyggnad hos en hund
- kan benämna de leder och ledtyper som finns i hundens extremiteter och kan beskriva ledernas och ryggradens rörelser, även under användning av latinska termer
- kan benämna de muskler som får ryggraden och de största lederna hos hunden i rörelse, även under användning av latinska termer
- kan i samband med palpering av hundens muskler benämna de punkter där muskeln börjar och fäster samt den rörelse som muskeln får till stånd, även under användning av latinska termer
- kan redogöra för muskelns funktionsprincip
- kan redogöra för perifera nervsystemets betydelse när det gäller muskelfunktionen
- kan redogöra för den betydelse som hundens uppbyggnad har och den inverkan som olika hundrasers typiska uppbyggnad har i fråga om hur hunden rör sig
- kan redogöra för massagens etologiska och fysiologiska effekter.

a) Examinanderna kan samarbeta med sakkunniga inom djurbranschen.

b) Samarbete med sakkunniga

Examinanderna

- känner till de begränsningar som lagen om utövning av veterinäryrket innehåller vad gäller diagnosticering av sjukdomar hos djur samt beslutsfattande om vårdar medvetna om gränserna för det egna kunnandet och kan vid behov hänvisa till en hundexpert, exempelvis en veterinär eller en fysioterapeut som har specialiserat sig på djurkan genomföra ett massageprogram som en veterinär eller en fysioterapeut specialiserad på djur har gjort upp för rehabilitering eller fortsatt vård av en hund
- kan diskutera de uppnådda vårdresultaten med en person som är ansvarig för hunden och den expert som är ansvarig för rehabiliteringen samt ge feedback.

a) Examinanderna kan utarbeta en individuell massageplan för en hund och genomföra planen.

b) Utarbetande och genomförande av en massageplan för en hund

Examinanderna

- identifierar indikationer och kontraindikationer i fråga om massage
- kan redogöra för de vanligaste hundsportgrenarna och deras inverkan på stöd- och rörelseorganen
- är medvetna om betydelsen av att mångsidigt undersöka och skaffa uppgifter när massageplanen utarbetas
- kan skaffa de behövliga förhandsuppgifterna genom att intervjua den som är ansvarig för hunden, från veterinärens remiss och andra dokument
- kan göra observationer av hundens rörelser och uppbyggnad samt undersöka stöd- och rörelseorganen med händerna, dvs. genom palpering, och identifierar avvikelser
- kan anteckna resultaten av undersökningen på ett tydligt och förståeligt sätt så att uppgifterna kan användas senare
- kan för en hund utarbeta en skriftlig massageplan som baserar sig på problemlösning och innehåller mål samt välja de metoder som är lämpliga för att man ska nå målen
- kan motivera de metoder som de valt med avseende på hundens ålder, hälsotillstånd eller det som framgår av förhandsuppgifterna
- kan massera en hund under beaktande av dess individuella behov och enligt målen och vid behov flexibelt ändra massageplanen under vården
- kan bedöma om målen i massageplanen har nåtts och utarbeta en framtids- och uppföljningsplan

a) Examinanderna kan massera hundar.

b) Hundmassage

Examinanderna

- utför tekniskt korrekt basgreppen vid massage, som strykning, gnidning, tryckning, klappning, skakning och vibrering, och kan använda dem på olika muskler och muskelgrupper
- kan redogöra för de fysiologiska effekterna av basgreppen
- kan använda de kombinationsgrepp som är vanligast vid massage
- kan reglera massagegreppets riktning, kraft, rytm och hastighet under beaktande av hundens reaktioner så att greppen är effektiva och känns behagliga för hunden
- behärskar de passiva muskeltänjningarna och mobiliseringen av extremiteterna så att arbetet är effektivt och baserar sig på målen och så att hunden inte blir utsatt för onödigt smärta.

a) Examinanderna arbetar ergonomiskt, beaktar säkerheten i arbetet och de författningar och bestämmelser som gäller branschen samt beaktar miljöaspekterna.

b) Ergonomiskt och aseptiskt arbete samt beaktande av arbetarskydd

Examinanderna

- kan inreda och utrusta massagerummet på ett förnuftigt sätt med avseende på arbetsergonomin samt säkerheten för personer och hundar
- vet vilken inverkan felaktiga arbetsställningar och muskelbelastning har när det gäller att förebygga arbetsrelaterade belastningsskador
- kan vid massage använda sina händer och handdelar och sin kropp på ett mångsidigt och balanserat sätt
- kan vid massage använda ändamålsenliga arbets- och skyddskläder som möjliggör en tillräcklig rörlighet
- kan principerna för aseptiskt arbete och dess betydelse i hundmassörens arbete
- kan använda de vanligaste rengörings- och desinfektionsmetoderna vid rengöring av massagerum och hjälpmedel samt behärskar handhygien
- identifierar en yttlig parasitsjukdom och kan ge den som ansvarar för hunden instruktioner om korrekt förebyggande och vid behov om vård
- identifierar kännetecknen på de vanligaste smittsamma sjukdomarna hos hundar och kan handla rätt i situationen
- känner till rekommendationerna om vaccinering av hundar och förstår deras betydelse i hundmassörens arbete
- kan hantera de djur som vårdas konsekvent, lugnt och genomtänkt samt på ett säkert sätt med tanke på djuret och dem själva.

b) Iakttagande av författningar, bestämmelser och anvisningar

Examinanderna

- kan redogöra för djurskyddsförfattningarna och iaktta dem
- kan i sitt arbete iaktta de antidopingregler som har satts upp av de organisationer som är viktigast när det gäller ordnande av hundtävlingar
- har avlagt FHj1-kursen (grundkursen i första hjälpen) och har ett gällande intyg över att den är avlagd
- kan iaktta principerna om hållbar utveckling.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

18 § Kundservice och kommunikation

---

a) Examinanderna behärskar kundservice.

b) Färdigheter i kundservice

Examinanderna

- behärskar principerna för kundservice så väl att de kan uppträda naturligt och vänligt vid kundservice samt uppföra sig väl och följa företagets verksamhetsprinciper
- behärskar olika kundservicesituationer och kan lösa problem som uppkommer
- kan ge service även på ett annat språk än sitt modersmål.

b) Försäljningsarbete

Examinanderna

- kan redogöra för de tjänster och produkter som ingår i företagets utbud och sälja dem
- kan använda apparater för betalningsrörelse samt behärskar användningen av betalningsmedlen och beaktar säkerhets- och riskfaktorerna i anknytning till dem

a) Examinanderna kan instruera kunder i hundens muskelvård och välbefinnande.

b) Färdigheter i att instruerar

Examinanderna

- kan instruera den som ansvarar för hunden vid förberedelserna inför massagen och vid undersökningen av hunden samt efter massagen
- kan ge den som ansvarar för hunden råd om muskelvård som kan ges hemma, som passiv muskeltänjning, samt om andra frågor som gäller hundens välbefinnande, exempelvis frågor om viktkontroll och fysisk aktivitet
- kan ge en person som ansvarar för en sporthund instruktioner om artspecifik muskelvård och träning av muskelkonditionen.

a) Examinanderna kan använda informationsteknik och rapportera.

b) Användning av informationsteknik och rapportering

Examinanderna

- har basfärdigheter i informationsteknik och kan använda e-post och Internet
- antecknar förhandsuppgifterna, resultaten av undersökningen och massageplanen samt övriga behövliga uppgifter i kundkartoteket så att man senare kan använda uppgifterna.

a) Examinanderna kan skaffa information och har samarbetsförmåga.

b) Informationssökning

Examinanderna

- kan redogöra för kraven på yrkesskicklighet inom sin bransch och förstår det egna kunnandet i relation till kraven
- kan skaffa information från olika informationskällor, exempelvis från facktidningar, informationsnätverk och fortbildningsdagar, och kan utnyttja den vid upprätthållande och utveckling av sin yrkesskicklighet

b) Samarbetsförmåga

Examinanderna

- iakttar yrkesetiken inom branschen samt sekretessbestämmelserna
- kan samarbeta i en grupp och i olika interaktionssituationer
- är medvetna om sitt ansvar som sakkunnig inom massage bland de yrkesverksamma inom djurbranschen och om det egna arbetets inverkan på hur hundmassörens yrke värdesätts.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

19 § Företagsverksamhet

---

a) Examinanderna kan beskriva de färdigheter som behövs vid företagande, bedöma sina egenskaper med avseende på företagande och bedöma sina värderingar.

b) Bedömning av sina förutsättningar för att bli företagare

Examinanderna

- kan redogöra för personliga förutsättningar och egenskaper som garanterar framgång som företagare
- kan utifrån dessa utgångspunkter och sina värderingar bedöma de egna förutsättningarna för att bli företagare
- kan avgöra om de utifrån sina bedömningar har förutsättningar för att dra slutsatser och fatta beslut om sitt företagande och utvecklingen av sig själva i fråga om företagande.

a) Examinanderna kan analysera sitt yrkesområde och de möjligheter och risker som finns inom området vad gäller företagsverksamhet.

b) Utredning av verksamhetsförutsättningarna för ett företag

Examinanderna

- känner sin bransch så väl att de utifrån utvecklings- och marknadsutsikterna kan analysera möjligheterna till egen företagsverksamhet
- kan analysera en företagsverksamhets lönsamhet och de riskfaktorer som inverkar på den, som risker vad gäller finansiering och konkurrens.

a) Examinanderna behärskar de åtgärder som krävs vid startande av företagsverksamhet.

b) Startande av företagsverksamhet och val av företagsform

Examinanderna

- kan redogöra för de vanligaste lösningarna i fråga om företagsform, åtgärder vid startandet av företagsverksamhet, ansvarsfrågor, behövliga resurser samt risker.
- kan jämföra olika alternativ och fatta beslut utifrån jämförelsen samt vid behov utifrån diskussioner med sakkunniga, exempelvis vid ändring av företagsform.

a) Examinanderna kan förklara begreppet affärsidé och kan använda affärsidén som utgångspunkt för företagsverksamhet.

b) Kännedom om begreppet affärsidé och framtagning av en affärsidé

Examinanderna

- kan förklara avsikten med en affärsidé och affärsidéns betydelse vid planering och genomförande av företagsverksamhet
- kan ta fram en egen affärsidé och då beakta faktorer vad gäller efterfrågan och konkurrensfaktorer på marknaden samt specialiseringsfaktorer som är väsentliga med tanke på den egna idén
- kan bedöma om den egna affärsidén kan ge framgång.

a) Examinanderna kan göra upp en verksamhetsplan och en budget samt kan redogöra för ekonomiska faktorer och lönsamhetsfaktorer vad gäller företagsverksamhet

b) Uppgörande av verksamhetsplan och budget

Examinanderna

- kan göra upp en verksamhetsplan för de områden som är centrala med tanke på företagets verksamhet
- kan göra upp en budget under beaktande av företagets situation och mål.

b) Bedömning av lönsamhet

Examinanderna

- kan principerna inom redovisning i sina huvuddrag
- kan redogöra för vad en lönsam företagsverksamhet är och hur man kan inverka på lönsamheten
- kan bedöma företagsverksamhetens lönsamhet med hjälp av beräkningar och nyckeltal samt kan tolka ett bokslut
- kan göra upp en summarisk resultatprognos för företaget.

a) Examinanderna kan företagsbeskattningen i sina huvuddrag, kan prissätta produkter och tjänster samt sköta faktureringen.

b) Kännedom om företagsbeskattning

Examinanderna

- kan principerna för företagsbeskattningen i sina huvuddrag så att de kan ta ställning till innehållet i skattedeklarationen.

b) Färdigheter i prissättning

Examinanderna

- kan tillämpa principerna för kostnadsberäkning vid prissättning av produkter och tjänster samt prissätta produkter och tjänster under beaktande av lönsamhet och marknaden
- vet hur mervärdesskatten bestäms och beaktar den vid prissättning.

b) Fakturering

Examinanderna

- kan principerna för fakturering och vet hur åtgärderna vid fakturering utförs, till exempel hur man specificerar mervärdesskatten och annat i fakturorna, samt kan följa med betalningsrörelsen

a) Examinanderna kan iaktta den lagstiftning som gäller branschen.

b) Kännedom om lagstiftningen

Examinanderna

- kan de författningar och bestämmelser som gäller företagsverksamheten, djurskyddet och konsumentskyddet så väl att de i sitt arbete kan iaktta dem samt etiskt hållbara principer.

a) Examinanderna kan försäkringspraxisen och principerna för utveckling av verksamheten.

b) Kännedom om försäkringspraxisen och kvalitetssystemen

Examinanderna

- kan bedöma behovet av försäkringar och sköta om de behövliga obligatoriska och frivilliga försäkringarna
- kan redogöra för principerna för kvalitetssystem och utveckla företagets verksamhet enligt dessa principer samt marknadsläget och kundernas feedback.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

20 § Djurkunskap och träning

---

a) Examinanderna kan grunderna i allmän biologi och har en helhetssyn på djurens specifika biologiska drag.

b) Kunskaper i djurens anatomi, fysiologi, biologi och fortplantningsbiologi

Examinanderna

- kan djurens grundläggande biologi så väl att de kan redogöra för de vanliga sällskaps- och keldjurens uppbyggnad, fysiologiska kroppsfuntioner och fortplantning samt de art- och rasspecifika dragen i fråga om dessa
- kan redogöra för de förändringar som sker under ett djurs normala livsfaser och hur dessa förändringar påverkar djurets välbefinnande samt skötseln och utfodringen av djuret
- identifierar ett dräktigt djur.

a) Examinanderna behärskar djurens krav på föda och miljö och kan sköta utfodringen av dem och sörja för djurens välbefinnande.

b) Utfodring

Examinanderna

- kan redogöra för djurens artspecifika näringsbehov
- beaktar vid utfodringen djurens artspecifika egenskaper och individuella vanor samt de rutiner som använts i hemmiljön
- kan grunderna i näringslära samt olika sätt att näringsmässigt riktigt sköta utfodringen
- kan redogöra för hur man med hjälp av födan kan stimulera djuret och hur man med hjälp av utfodring kan inverka på djurets lärande så att erfarenheten är angenäm för djuret.

b) Kännedom om miljökrav och behärskande av djurens välbefinnande

Examinanderna

- kan redogöra för djurens artspecifika miljökrav och förutsättningarna för välbefinnande
- är medvetna om hur valparnas och ungarnas uppväxtförhållanden inverkar på deras utveckling
- kan placera djuren på ett tryggt sätt så att de inte åsamkas skada eller stress på grund av miljön eller andra djurarter i sitt arbete hänsyn till djurens rasspecifika egenskaper och fasen i levnadsloppet samt de individuella vanorna, den dagliga rytmen och rutinerna i hemmiljön kan beskriva en levnadsmiljö som är idealisk

med avseende på djurets trygghet, välbefinnande och lärande och uppmuntra ägaren att försöka skapa en sådan

- känner till de författningar och bestämmelser som gäller djurs resor och transport av djur
- ser till att träning av djuren inte ger upphov till orimliga buller- och avfallsproblem för miljön
- kan iaktta miljölagstiftningen samt principerna om hållbar utveckling, exempelvis genom att sortera avfall och sända dem för vidarebehandling

a) Examinanderna kan grunderna i mikrobiologi och parasitlära. De har kännedom om grunderna i djurpatologi, de vanligaste djursjukdomarna och de smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur. De behärskar hygien och städarbeten.

b) Kännedom om grunderna i mikrobiologi, parasitlära och djurpatologi samt om djursjukdomar

Examinanderna

- är så väl insatta i mikrobiologi och parasitlära att de kan tillämpa sina kunskaper i praktiken
- kan redogöra för de grundläggande frågorna inom patologi, för de vanligaste sjukdomarna hos djur samt för smittsamma sjukdomar som är gemensamma för människor och djur, s.k. zoonoser
- beaktar de faktorer som inverkar på förebyggandet av sjukdomar, exempelvis den egna hygien vid arbete

b) Behärskande av hygien och städarbeten

Examinanderna

- kan planera djurens träningslokaler så att spridningen av sjukdomar förhindras och utrymmena är lätta att rengöra och desinficera
- behärskar handhygien och allmän hygien
- kan använda de vanligaste rengörings- och desinfektionsmetoderna vid städning av lokaler och rengöring av hjälpmedel.

a) Examinanderna behärskar den grundläggande hälsovården för djur

b) Behärskande av den grundläggande hälsovården för djur

Examinanderna

- kan fästa uppmärksamhet vid hälsotillståndet för det djur som tränas, vid förebyggande av sjukdomar samt dessutom vid exempelvis fasen i brunstcykeln
- kan vid behov be om intyg över djurens vaccinationer och tolka intygen samt ta reda på om eventuell parasitbekämpning har gjorts, om det finns försäkringar och

vilka sjukdomar djuret har haft och vilka smittsamma sjukdomar som förekommit i djurets näromgivning

- kan identifiera en individ i dåligt skick eller en sjuk individ
- kan ge första hjälpen till ett djur som insjuknat och vid behov se till att djuret får ändamålsenlig vård
- identifierar kännetecknen på smärta och kan handla enligt situationens krav.

a) Examinanderna identifierar ett djur med avvikande beteende.

b) Kunskap i etologi och beteendekologi

Examinanderna

- kan beskriva djurens art- och rasspecifika beteende och grunderna i individens utveckling
- kan redogöra för djurens art- och rasspecifika behov i fråga om beteende samt identifiera en individs utvecklingsfas
- identifierar djur med ett avvikande beteende och djur med ett störande beteende
- är medvetna om hur förhållandena, närvaron av människor och andra djur, smärta och sjukdom samt stress och rädsla inverkar på djurets beteende och inlärningsförmåga.

a) Examinanderna kan utarbeta en träningsplan för ett djur och genomföra planen.

b) Utarbetande av en träningsplan

Examinanderna

- kan avgöra om ett problem som gäller hållande av djur kan lösas med hjälp av träning av djuret
- tar reda på detaljer vad gäller träningen av djuret, exempelvis hur djurets beteende borde bearbetas och hur mycket kunden är beredd att arbeta med träning av djuret
- kan redogöra för faktorer som inverkar på djurets hälsa, som allergier och kronisk smärta
- kan utarbeta en träningsplan, i vilken redogörs för träningsmetoderna, längden på träningen, de åtaganden som träningen kräver av kunden eller kundfamiljen samt kostnaderna. lägger märke till vilket förhållande kunden eller kundfamiljen har med djuret och respekterar det är medvetna om sitt ansvar i förhållande till det djur som tränas och dess ägare eller till den person som tränas; tar till exempel omedelbart kontakt med ägaren eller dess representant i sjukdoms- eller rymningssituationer
- kan vid behov tacka nej till att träna ett djur och kan motivera sitt beslut.

b) Träning av djur

Examinanderna

- kan hantera djur konsekvent, lugnt och genomtänkt samt på ett säkert sätt med tanke på djuren och dem själva
- kan välja och använda för djuret lämpliga och säkra sätt att hålla fast och transportera det samt använda tvångsätgärder
- är insatta i grunderna i inlärningspsykologi, lagbundenheterna vad gäller djurens lärande och olika sätt att träna djur så att de kan tillämpa sina kunskaper vid träning av djur för olika uppgifter och situationer och vid avlägsnande av problem, till exempel för assistans- och serviceuppgifter, lydnad, avlägsnande av ett problembeteende eller olika typer av hobbyverksamhet
- kan välja rätt djurart, ras och individ för den aktuella uppgiften
- kan bearbeta artspecifika beteendemodeller
- kan välja ett träningsätt som är lämpligt för djurindividen i fråga så att onödig kraft eller skrämsel inte behövs
- kan tillämpa sina kunskaper i etologi och beteendekologi vid träning av en djurindivid
- är medvetna om hur längden på träningen inverkar på kraven på skötseln och kan planera och genomföra skötseln enligt kraven.

a) Examinanderna kan använda de redskap som behövs inom branschen samt beakta arbetarskyddsaspekterna.

b) Användning av redskap

Examinanderna

- kan använda de redskap som behövs i arbetet på ett korrekt och säkert sätt så att varken djur, de själva eller andra människor utsätts för fara eller obehag.

b) Beaktande av arbetarskydd

Examinanderna

- kan identifiera arbetarskyddsrisiker och i sitt arbete beakta dessa samt föreskrifterna om arbetarskydd
- har avlagt FHj1-kursen (grundkursen i första hjälpen) och har ett gällande intyg över att den är avlagd.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

21 § Kundservice och kommunikation

---

a) Examinanderna behärskar kundservice.

b) Färdigheter i kundservice

Examinanderna

- behärskar principerna för kundservice så väl att de kan uppträda naturligt och vänligt vid kundservice samt uppföra sig väl och följa företagets verksamhetsprinciper
- behärskar olika kundservicesituationer och kan lösa problem som uppkommer
- kan ge service även på ett annat språk än sitt modersmål.

a) Examinanderna kan instruera kunderna i frågor som rör hållande av djur, träning, välbefinnande och skötsel.

b) Färdigheter i att instruera

Examinanderna

- är så väl insatta i instruktionsverksamhet att de kan tillämpa principerna för den vid instruktion av personer som tränar djur
- kan instruera även en person som behöver hjälp på grund av en sjukdom eller skada
- kan lyssna på kunder och ge dem råd om hållande och träning av djur och gör det på ett respektfullt sätt
- kan vid behov ge kunder instruktioner om att ändra djurets levnadsförhållanden för att förbättra dess välbefinnande
- kan ge råd i grundläggande frågor som rör fostran av djur och i frågor som gäller möjligheterna till att ha djur som fritidsintresse
- kan vid behov instruera kunder att vända sig till en veterinär eller någon annan sakkunnig.

a) Examinanderna kan göra upp träningsavtal.

b) Uppgörande av träningsavtal

Examinanderna

- kan informera kunder om företagets verksamhetsprinciper samt om frågor som gäller träningen av ett djur
- kan göra upp ett träningsavtal och anteckna de behövliga uppgifterna, som de förhandsuppgifter som ägaren ger och detaljer om träningen av djuret.

b) Färdigheter i informationsteknik, bokföring och rapportering

Examinanderna

- har basfärdigheter i informationsteknik och kan använda e-post och Internet
- utför bokföring och rapportering omsorgsfullt och noggrant.

a) Examinanderna kan skaffa information och har samarbetsförmåga.

b) Informationssökning

Examinanderna

- kan skaffa information från olika informationskällor, exempelvis från facktidningar, informationsnätverk och utbildningar, och kan utnyttja den vid upprätthållande och utveckling av sin yrkesskicklighet
- kan redogöra för kraven på yrkesskicklighet inom sin bransch och bedöma det egna kunnandet i relation till kraven.

b) Samarbetsförmåga

Examinanderna

- iakttar yrkesetiken inom branschen samt sekretessbestämmelserna
- kan samarbeta i en grupp och i olika interaktionssituationer
- är medvetna om sitt ansvar som djurtränare bland de yrkesverksamma inom djurbranschen och om det egna arbetets inverkan på hur djurtränarens yrke värdesätts.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

22 § Företagsverksamhet

---

a) Examinanderna vet vilka färdigheter som behövs vid företagande och kan bedöma sina egenskaper med avseende på företagande och bedöma sina värderingar.

b) Bedömning av sina förutsättningar för att bli företagare

Examinanderna

- kan redogöra för vilka personliga förutsättningar och egenskaper som garanterar framgång som företagare
- kan utifrån dessa utgångspunkter och sina värderingar bedöma de egna förutsättningarna för att bli företagare
- kan avgöra om de utifrån sina bedömningar har förutsättningar för att dra slutsatser och fatta beslut om sitt företagande och utvecklingen av sig själva i fråga om företagande.

a) Examinanderna kan analysera yrkesområdet samt möjligheterna och riskerna inom området vad gäller företagsverksamhet.

b) Utredning av verksamhetsförutsättningarna för ett företag

Examinanderna

- känner sin bransch så väl att de utifrån utvecklings- och marknadsutsikterna kan analysera möjligheterna till egen företagsverksamhet
- kan analysera en företagsverksamhets lönsamhet och de riskfaktorer som inverkar på den, som risker vad gäller finansiering och konkurrens.

a) Examinanderna behärskar de åtgärder som krävs vid startande av företagsverksamhet.

b) Startande av företagsverksamhet och val av företagsform

Examinanderna

- kan redogöra för de vanligaste lösningarna i fråga om företagsform, åtgärder vid startande av företagsverksamhet, ansvarsfrågor, behövliga resurser samt risker.
- kan jämföra olika alternativ och fatta beslut utifrån jämförelsen samt vid behov utifrån diskussioner med sakkunniga, exempelvis vid ändring av företagsform.

a) Examinanderna kan förklara begreppet affärsidé och kan använda affärsidén som utgångspunkt för företagsverksamhet.

b) Kännedom om begreppet affärsidé och framtagning av en affärsidé

Examinanderna

- kan förklara avsikten med en affärsidé och affärsidéns betydelse vid planering och genomförande av företagsverksamhet
- kan ta fram en egen affärsidé och då beakta faktorer vad gäller efterfrågan och konkurrensfaktorer på marknaden samt specialiseringsfaktorer som är väsentliga med tanke på den egna idén
- kan bedöma om den egna affärsidén kan ge framgång.

a) Examinanderna kan göra upp en verksamhetsplan och en budget samt kan redogöra för ekonomiska faktorer och lönsamhetsfaktorer vad gäller företagsverksamhet

b) Uppgörande av verksamhetsplan och budget

Examinanderna

- kan göra upp en verksamhetsplan för de områden som är centrala med tanke på företagets verksamhet
- kan göra upp en budget under beaktande av företagets situation och mål.

b) Bedömning av lönsamhet

Examinanderna

- kan principerna för redovisning i sina huvuddrag
- kan redogöra för vad en lönsam företagsverksamhet är och hur man kan inverka på lönsamheten
- kan bedöma företagsverksamhetens lönsamhet med hjälp av beräkningar och nyckeltal samt kan tolka ett bokslut
- kan göra upp en summarisk resultatprognos för företaget.

a) Examinanderna kan företagsbeskattningen i sina huvuddrag, kan prissätta produkter och tjänster samt sköta faktureringen.

b) Kännedom om företagsbeskattning

Examinanderna

- kan redogöra för principerna för företagsbeskattningen i sina huvuddrag så att de kan ta ställning till innehållet i skattedeklarationen.

b) Färdigheter i prissättning

Examinanderna

- kan tillämpa grunderna i kostnadsberäkning vid prissättning av produkter och tjänster samt prissätta dem under beaktande av lönsamhet och marknaden
- vet hur mervärdesskatten bestäms och beaktar den vid prissättning.

b) Fakturering

Examinanderna

- kan redogöra för principerna för fakturering och sköta de åtgärder som utförs vid fakturering, till exempel hur man specificerar mervärdesskatten och annat i fakturorna, samt kan följa med betalningsrörelsen.

a) Examinanderna kan marknadsföra företagets produkter och tjänster.

b) Färdigheter i marknadsföring

Examinanderna

- kan begreppen och principerna för marknadsföring så väl att de kan följa med förändringarna inom branschens marknadsföring
- kan göra upp en marknadsföringsplan så att de vid marknadsföringen för fram företagets produkter och tjänster enligt affärsidén och den segmenterade kundkretsen
- kan använda lämpliga lokala, regionala och riksomfattande marknadsföringskanaler
- kan vid marknadsföring samarbeta med olika intressegrupper och intressenter samt bygga och upprätthålla relationer med kunder, leverantörer och andra nätverk som är viktiga med tanke på företagets fortbestånd
- kan följa med hur marknadsföringen genomförs och vilka resultat den ger samt vidta korrigerande åtgärder utifrån erfarenheterna.

a) Examinanderna kan iaktta den lagstiftning som gäller branschen.

b) Kännedom om lagstiftningen

Examinanderna

- kan de författningar och bestämmelser som gäller företagsverksamhet, export och import av djur samt konsumentskydd och marknadsföring så väl att de i sitt arbete kan iaktta dem samt etiskt hållbara principer
- känner till djurskyddslagen och djurskyddsförordningen samt i synnerhet de krav som dessa ställer på djurtränare samt iakttar dem.

a) Examinanderna kan försäkringspraxisen och principerna för utveckling av verksamheten.

b) Kännedom om försäkringspraxisen och kvalitetssystemen

Examinanderna

- kan bedöma behovet av försäkringar och sköta om de obligatoriska och frivilliga försäkringarna
- kan redogöra för principerna för kvalitetssystem och utveckla sitt arbete enligt dessa principer samt marknadsläget och kundernas feedback.

c) Sätt att påvisa yrkesskickligheten

Att kunnandet överensstämmer med kraven på yrkesskicklighet i denna examensdel påvisas i praktiska arbetsuppgifter. Påvisandet av kunnandet kan kompletteras på andra sätt, till exempel med intervjuer, skriftliga framställning och andra motsvarande metoder. Olika bedömningsmetoder används i en sådan omfattning att examinanderna heltäckande och tillförlitligt kan påvisa det kunnande som krävs.

BILAGA

Beskrivning av yrket

Djurskötarna är experter på djurens välbefinnande. De ansvarar för djurens grundläggande skötsel på veterinärmottagningar, i djurparker, i djurpensionat, i djuraffärer eller vid forskningsanstalter. De erbjuder specialtjänster som anknyter till välbefinnande, som hundmassage och träning av kel- och sällskapsdjur i att uppföra sig och utföra uppgifter. Djurskötarens arbetsplatser finns inom den privata eller offentliga sektorn. De arbetar självständigt och ensamma eller på en multiprofessionell arbetsplats eller som teammedlemmar. Kundenservice ansikte mot ansikte utgör en väsentlig del av deras arbete.

Människan och djuret möter varandra i många sammanhang. I djurskötaryrkena möter djurskötaren djuren i olika roller. Djuren är kel- och sällskapsdjur, vilda arter och arter som behöver skydd eller föremål för hobby eller vetenskapliga undersökningar. Djurskötseln bildar en helhet i vilken ingår skötsel av djur av olika slag, från de minsta till de största. De yrkesmässiga utmaningarna ligger i behärskandet av skötseln i miljöer av olika slag enligt djurets art, hälsotillstånd och kondition. Till vårdarbetet ansluter sig friktionsfritt det övriga kunnande eller det kärnkunnande som behövs inom varje yrkessektor, som behärskande av perioperativ vård eller massage eller färdigheter i att träna djur.

Djurskötarnas kunnande omfattar alla djurarter som människan håller och sköter förutom dem som hålls i produktionssyfte. I djuraffärer ger den yrkeskunniga personalen djurens ägare instruktioner om mat och tillbehör som behövs vid hållande av friska sällskapsdjur. I ett djurpensionat får man tjänster i form av kortvarig skötsel av sällskapsdjur. Djur som har insjuknat eller skadat sig får vård av djurskötaren tillsammans med veterinären. En djurpark har ansvar för att djurarter fortlever och ger människor möjlighet att bekanta sig med främmande djurarter på ett tryggt sätt. Djurskötarna sörjer för den genetiska och mikrobiologiska kvaliteten på de djur som de sköter, vilket är nödvändigt för att få tillförlitliga resultat vid biomedicinsk forskning. Nya behov av tjänster och yrkesskicklighet uppkommer då man vill sköta sällskapsdjuren helhetsmässigt. De nya kunskapsområdena i denna examen är hundmassage och träning av djur. Djurskötare som är verksamma som företagare måste dessutom behärska grunderna i företagsverksamhet.

Djurskötarnas relation till djur vilar på en sund och etiskt hållbar grund. De är medvetna om sin egen roll i det praktiska djurskyddsarbetet och även rollens gränser. De känner till djurskyddslagstiftningen inklusive förordningar och bestämmelser och följer dem i den arbetsmiljö där personer med detta yrke är verksamma. Djurskötarna känner till arbetarskyddsriskerna i den egna arbetsmiljön och riskerna för sjukdomar som smittas från djur till människor. De beaktar i sitt arbete situationens krav och skyddar sig själva och andra människor. Djurskötarna beaktar i sitt arbete principerna om hållbar utveckling och skyddar miljön. De sköter om sig själva och sörjer för sin yrkesskicklighet och försöker både upprätthålla och utveckla den med hjälp av interaktion och utbildning.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen
Pb 380
00531 Helsingfors
tfn: 040 348 7555
www.utbildningsstyrelsen.fi